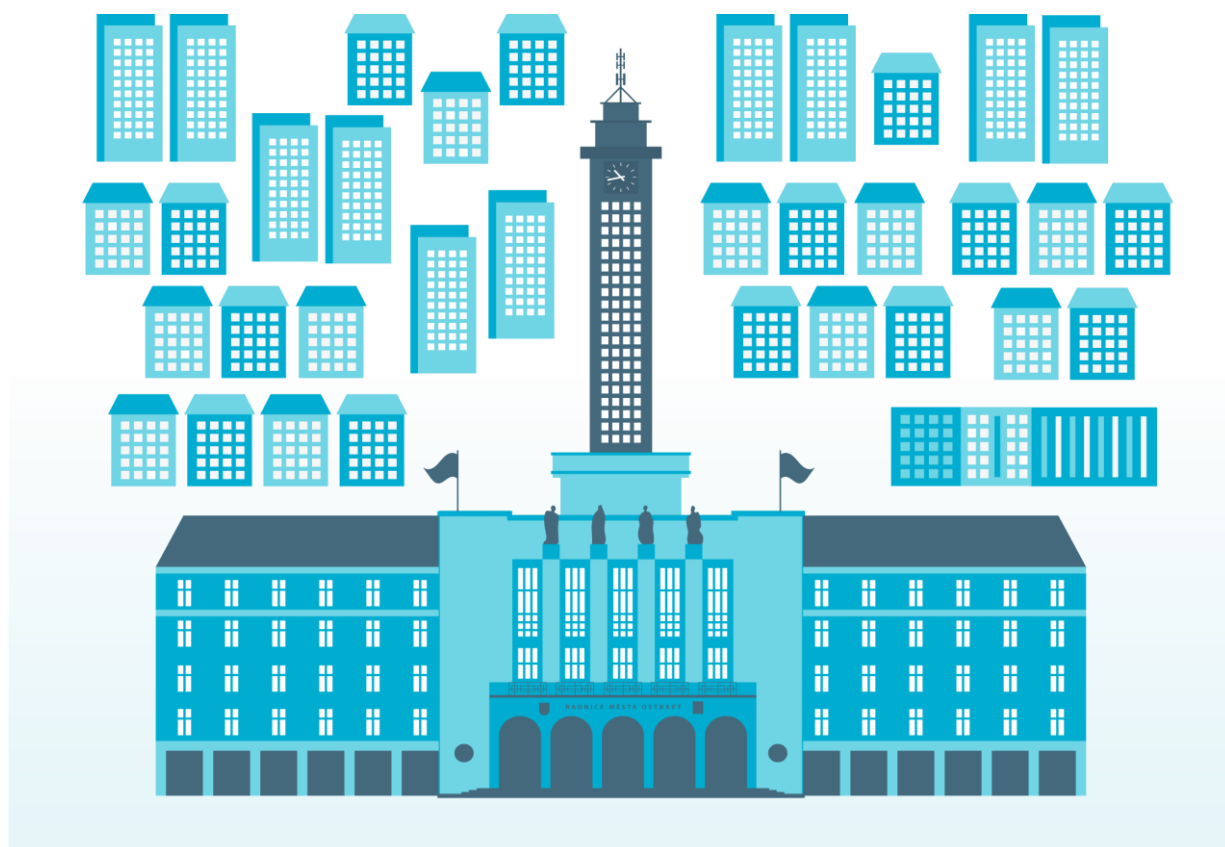

Závěrečná evaluační zpráva

projektu Rozvoj sociálního bydlení ve městě Ostrava

(registrační číslo: CZ.03.02.01/00/22_007/0000081)

Říjen 2025

Spolufinancováno
Evropskou unií

**SOCIÁLNÍ BYDLENÍ
OSTRAVA!!!**

Obsah

Úvod.....	4
Manažerské shrnutí.....	6
1. Kontaktní místo pro bydlení	10
1.1. VYMEZENÍ KONTAKTNÍHO MÍSTA PRO BYDLENÍ A JEHO ROLE V LOKÁLNÍM ÚZEMÍ	10
1.2. REFLEXE KONTAKTNÍHO MÍSTA PRO BYDLENÍ Z PERSPEKTIVY KLÍČOVÝCH AKTÉRŮ DISPONUJÍCÍCH BYTOVÝM FONDEM.....	12
1.3. DATOVÉ VÝSTUPY KONTAKTNÍHO MÍSTA PRO BYDLENÍ.....	14
<i>1.3.1. Charakteristika struktury domácností žadatelů o sociální byt v rámci projektu „Rozvoj sociálního bydlení ve městě Ostrava“ ve vztahu k vyčleněným kapacitám sociálních bytů v rámci projektu</i>	<i>14</i>
2. Reflexe spolupráce a komunikace se členy interního projektového týmu	24
2.1. REFLEXE SPOLUPRÁCE A KOMUNIKACE SE ČLENY INTERNÍHO PROJEKTOVÉHO TÝMU A REFLEXE PRÁCE SE SOUSEDSTVÍM VE VZTAHU K ZABYDLENÝM DOMÁCNOSTEM V RÁMCI PROJEKTU Z PERSPEKTIVY KLÍČOVÝCH AKTÉRŮ	24
2.2. SPOLUPRÁCE NA SOUSEDSKÉM SOUŽITÍ A POSTUP PRO ŘEŠENÍ SOUSEDSKÝCH STÍŽNOSTÍ V RÁMCI PROJEKTU Z PERSPEKTIVY PROJEKTOVÉHO TÝMU	24
3. Reflexe udržitelnosti sociálního bydlení ve městě Ostrava a vybraných parametrů projektu..	26
3.1. REFLEXE UDRŽITELNOSTI SOCIÁLNÍHO BYDLENÍ VE VZTAHU K BYTOVÉMU FONDU A JEHO VYČLEŇOVÁNÍ PRO ÚČELY PROJEKTU	26
3.2. VYČLENĚNÝ BYTOVÝ FOND V RÁMCI PROJEKTU A POČTY ZABYDLENÝCH DOMÁCNOSTÍ	27
3.3. REFLEXE DÉLKY POSKYTOVANÝCH NÁJEMNÍCH SMLUV V RÁMCI PROJEKTU.....	28
3.4. REFLEXE NASTAVOVÁNÍ A FUNKČNOSTI VYUŽITÍ ČERPÁNÍ Z GARANČNÍHO MECHANISMU.....	29
<i>3.4.1. Reflexe nastavení a čerpání z garančního mechanismu perspektivou klíčových aktérů disponujících bytovým fondem</i>	<i>30</i>
3.5. REFLEXE PRACOVNÍCH SKUPIN A KULATÝCH STOLŮ.....	31
4. Výsledky zpracování dat od klientských domácností.....	33
4.1. VÝSLEDKY MAPOVÁNÍ ZMĚNY V ŽIVOTNÍ SITUACI KLIENTŮ SOCIÁLNÍHO BYDLENÍ.....	33
4.2. VNÍMÁNÍ DOPROVODNÉ SOCIÁLNÍ PRÁCE V RÁMCI AKTIVITY „PREVENCE ZTRÁTY BYDLENÍ“ Z PERSPEKTIVY KLIENTŮ A SOCIÁLNÍCH PRACOVNÍKŮ.....	47

4.2.1. Intenzita sociální práce v domácnostech a délka podpory domácností ze strany sociálních pracovníků projektu	48
4.2.2. Obsah spolupráce s domácnostmi a oblasti podpory ze strany sociálních pracovníků	48
4.3. ÚSPĚŠNOST UDRŽENÍ SI BYDLENÍ U DOMÁCNOSTÍ V RÁMCI PROJEKTŮ SOC. BYDLENÍ MMO....	49
4.3.1. Mapování krátkodobého a střednědobého udržení si bydlení u domácností v rámci projektu „Rozvoj sociálního bydlení ve městě Ostrava“	49
4.3.2. Mapování dlouhodobého udržení si bydlení u domácností v rámci projektů sociálního bydlení MMO	50
4.3.3. Práce s domácnostmi při ukončování spolupráce	51
Stěžejní výstupy a oblasti doporučení.....	54

Úvod

Projekt „Rozvoj sociálního bydlení ve městě Ostrava“ (registrační číslo projektu CZ.03.02.01/00/22_007/0000081) je realizován od 1. listopadu 2022 do 31. října 2025. Projekt je spolufinancován z Evropského sociálního fondu¹ (OPZ+) a státního rozpočtu České republiky a statutárního města Ostravy. Hlavním cílem projektu „Rozvoj sociálního bydlení ve městě Ostrava“ je budování systému sociálního bydlení na území statutárního města Ostravy (dále také SMO), což představuje zajištění dostupnosti standardizovaného, nesegregovaného bydlení pro domácnosti v bytové nouzi, poskytování podpory zabydleným domácnostem a domácnostem ohroženým ztrátou bydlení a ukotvením Magistrátu města Ostravy (dále také MMO) jako centrálního aktéra v oblasti bydlení.

Závěrečná evaluační zpráva je složena z manažerského shrnutí a čtyř hlavních kapitol. Manažerské shrnutí sumarizuje hlavní datové výstupy Kontaktního místa pro bydlení; perspektiv klíčových aktérů i realizačního týmu v rovině fungování a realizace projektu a statisticky zpracované dopady sociálního bydlení na zabydlené domácnosti, které jsou zaměřeny na to, k jakým změnám docházelo po získání sociálního bytu, doprovázeného spoluprací se sociálními pracovníky.

První kapitola je zaměřena na reflexi Kontaktního místa pro bydlení. První část kapitoly je věnována vymezení a chápání Kontaktního místa pro bydlení v návaznosti na lokální kontext, parametry projektu i jeho fungování z perspektivy klíčových aktérů a projektového týmu. Druhou část kapitoly tvoří datové výstupy zaměřené na domácnosti, kterým bylo poskytnuto poradenství v rámci Kontaktního místa pro bydlení či si podaly žádost o sociální byt v rámci projektu.

Druhá kapitola je zaměřena na reflexi spolupráce a komunikace mezi klíčovými aktéry, disponujícími bytovým fondem a realizačním týmem projektu², s koncentrací na oblast (sociální) práce se sousedstvím.

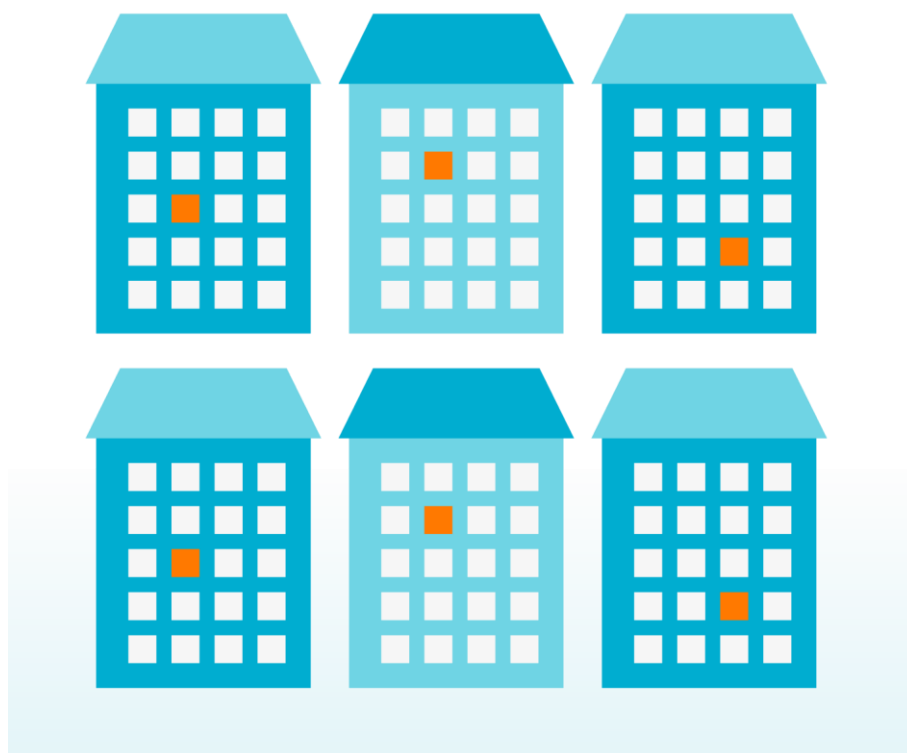
Třetí kapitola se věnuje reflexi lokálního nastavení systému sociálního bydlení a vnímání tématu udržitelnosti sociálního bydlení ve městě Ostrava z perspektivy klíčových aktérů.

Čtvrtá kapitola představuje výsledky mapování změny v životní situaci klientů sociálního bydlení. Dopady sociálního bydlení byly mapovány celkem v osmi oblastech a byla využita kvantitativní data. Kapitola předkládá i výsledky mapování krátkodobého, střednědobého i dlouhodobého udržení si bydlení u klientů sociálního bydlení. Prezentovány jsou výsledky reflexe procesu práce s domácnostmi při ukončování spolupráce se sociálními pracovníky projektu a podoby nastavení sociální práce, její intenzity a témat, z perspektivy klientů i sociálních pracovníků v rámci aktivity B3 „Posílení prevence ztráty bydlení“.

Závěrem je prostor věnován stěžejním výstupům prezentovaných v rámci jednotlivých datově signifikantních oblastí, a to Kontaktního místa pro bydlení; sociální práce se sousedstvím; oblasti udržitelnosti a oblasti životních situací klientských domácností. Součástí Závěrečné evaluační zprávy je také kapitola věnovaná přílohám, zde jsou specifikovány evaluační otázky; prezentovaná doprovodná data Kontaktního místa pro bydlení; hypotézy, sledované v rámci kvantitativního výzkumného šetření a charakteristika výzkumného souboru klientů sociálního bydlení.

¹ ESF+

² Vyhodnocení informací, získaných od členů projektového týmu, slouží pouze pro interní účely a není v této zprávě zveřejněno.

Manažerské shrnutí

Na území SMO se nachází velké množství domácností v bytové nouzi. Potřeba realizace sociálního bydlení je proto velmi aktuální. Projekt „Rozvoj sociálního bydlení ve městě Ostrava“ reaguje na nepříznivou bytovou situaci části domácností skrze poskytnutí bydlení s doprovodnou podporou sociálních pracovníků i realizací Kontaktního místa pro bydlení. Závěrečná evaluační zpráva přináší shrnující informace o stavu realizace projektu. Svým obsahem navazuje na Průběžnou evaluační zprávu (červen 2024).³ V rámci manažerského shrnutí jsou prezentovány nejvýznamnější výsledky provedených výzkumných šetření. Zpráva je členěna do čtyř kapitol.

První kapitola shrnuje výsledky, týkající se Kontaktního místa pro bydlení. Výstupy, zaměřené na reflexi nastavení a fungování Kontaktního místa pro bydlení, byly získány skrze polostrukturované rozhovory s klíčovými aktéry disponujícími bytovým fondem a interními aktéry Kontaktního místa pro bydlení z realizačního týmu. Celkem se jednalo o 10 klíčových aktérů z řad zástupců městských obvodů – sociálních a bytových odborů a soukromého vlastníka a o celkem 4 aktéry realizačního týmu – navigátora KMB; koordinátora KMB; koordinátora programu sociálního bydlení; administrátora projektu). Kapitola přináší dále výsledky, získané sběrem kvantitativních dat, zaměřených na analýzu struktury a charakteristiky domácností žadatelů, tedy domácností, které využily možnosti podání žádosti o sociální byt v rámci projektu, což je rovněž zmapováno i ve vztahu ke kapacitám sociálních bytů dle jednotlivých městských obvodů a analýzu struktury a charakteristiky domácností, které využily poradenství ostravského Kontaktního místa pro bydlení.

- KMB je klíčovými aktéry vnímáno jako místo, na kterém mohou občané získat informace ve vztahu k bytové situaci v různých oblastech.
- Městské obvody využívají KMB pro odkázání těch občanů, kteří řeší problém s bydlením a nemají bydliště v jejich městském obvodu či v případech, kdy občanům doporučují podat žádost o sociální bydlení.

Některé obvody vnímají, že by propagace KMB měla být intenzivnější. Projekt zajišťoval propagaci skrze veřejná média a síť.

- Někteří klíčoví aktéři vnímají s ohledem na agendu KMB „dublování pozic“ sociálních pracovníků městských obvodů, smysl vidí v propojení informačních systémů, což ale naráží na anonymizaci kontaktů v rámci poradenství Kontaktního místa pro bydlení.
- Někteří aktéři vnímají KMB jako pro občany méně dostupné (především vzdálenostně od některých částí SMO), čímž se zvyšuje práh dostupnosti služby.
- Ve vztahu k účinnosti KMB je vnímáno jako nutné disponovat dostupným bytovým fondem.
- Je ceněno, že by KMB by s příchodem Zákona o podpoře bydlení mělo vykonávat práci s daty o bytové nouzi a o stavu i možnostech bytového fondu města.

³ SMO. 2024. Průběžná evaluační zpráva. Ostrava. Interní materiál používaný na Magistrátu města Ostravy.

Druhá kapitola je věnována reflexi spolupráce a komunikace se členy realizačního týmu z perspektivy klíčových aktérů, disponujících bytovým fondem a rovněž i z perspektivy realizačního týmu samotného (celkem 12 komunikačních partnerů z řad týmu). Část kapitoly je zaměřena na téma práce se sousedstvím, které je jedno z vnímaných, jako důležitých, objevujících se v praxi nastavené spolupráce.

- Spolupráce aktérů s projektovým týmem je vnímána jako funkčně nastavená, obousměrně fungující i podpůrná.
- Spolupráce s projektovým týmem při řešení případných sousedských stížností je vnímána aktéry převážně jako efektivní i pružná, místy by uvítali včasnější informaci o dění v domácnostech, v případě eskalace konfliktů v rámci sousedského soužití.
- Projektový tým má stanoven postup pro vyřizování stížností na nájemce, zapojené do projektu. Na procesu prošetření oficiálně podané stížnosti participují dva pracovníci, kteří nejsou v roli klíčových pracovníků domácnosti, a to z důvodu zachování „neutrální“ pozice pracovníka i důvěry ve vztahu s klientem.
- V rámci projektu byla vytvořena příručka sousedských vztahů. Vznikla díky přenosu know-how a zahraniční dobré praxe HVO – QUERIDO. Následně byla přizpůsobena lokálnímu kontextu.

Třetí kapitola je reflexí udržitelnosti sociálního bydlení i vybraných parametrů projektu, které se k tématu udržitelnosti váží, jako je charakter bytového fondu a jeho vyčleňování, reflexe délky poskytovaných nájemních smluv i nastavení a funkčnost čerpání pomocí garančního mechanismu. Kapitola přináší reflexi realizace odborných platform (Kulatých stolů a Pracovních skupin) sociálního bydlení. Reflexe byla získána skrze polostrukturované rozhovory s klíčovými aktéry.

Téma vyčleňování bytového fondu

- Klíčoví aktéři vnímají, že obecní bytový fond a bydlení, které by bylo dostupné, je ve vztahu k narůstající bytové nouzi nedostatečné.
- Tématem je Mapa lokalit sociálního vyloučení a segregace, která je brána jako limitující pro vyčlenění bytového fondu pro účely sociálního bydlení. Apelováno je na individuální posouzení bytových domů v kontextu lokalit a jejich diferenciaci.
- Smlouvy o nájmu, poskytované na 12 měsíců jsou dle mínění většiny zapojených městských obvodů adekvátně dlouhé.
- Tématem je práce se sousedstvím, s ohledem na párování bytů s jednotlivými žadateli o sociální bydlení, kdy je třeba neustále zvažovat kontext prostředí ve vztahu k obavám vlastníků ze sousedských stížností stávajících nájemníků.
- Pozitivně je hodnocena probíhající sociální práce s domácnostmi, prostřednictvím které se daří mírnit rizika v bydlení. Jako úspěšná prevence je vnímána i participace „domovníků preventistů“, kteří v několika městských obvodech působí.

Reflexe garančního mechanismu

- Ustanovení garančního mechanismu je vnímáno jako posun ve spolupráci v rámci projektu. Je motivačním faktorem pro vyčleňování bytového fondu a nástrojem pro mírnění obav z poškození stavu bytů i případným vzniklým dluhům na nájemném.

- Soukromým vlastníkem je dále podotýkáno, že čerpání z garančního mechanismu s sebou nese další administrativní úkony pro pracovníka soukromé společnosti.
- Proces čerpání z garančního mechanismu je aktéry vnímán jako srozumitelný i transparentní. Podněty na ošetření možnosti čerpání z garančního mechanismu se vyskytují v situaci, kdy se domácnost přesune z krizového bytu do bytu sociálního, či když je s ní „úspěšně“ ukončena spolupráce v rámci projektu.
- Z perspektivy soukromého vlastníka se jako ne zcela dostačující jeví finanční podpora MMO na opravy bytových jednotek. Jako flexibilnější řešení je vnímáno nastavení paušálu na byt, nikoli domácnost. Z perspektivy městských obvodů je alokovaná částka vnímána jako adekvátní.

Odborné platformy a průběžná evaluace projektu

- Odborné platformy jsou ceněny všemi zapojenými aktéry. Klíčoví aktéři je vnímají jako prostor pro představení a sdílení aktuálního dění v oblasti bydlení, přenos know-how.
- Klíčovými aktéry je ceněna evaluace, jako prostor pro dávání zpětné vazby, na kterou je pak možno dále reagovat a projekt tímto „posouvat“. Je oceněno, že příspěvky, věnované evidence base practice, zaznívají průběžně během realizace projektu v rámci odborných platform.

Čtvrtá kapitola shrnuje výsledky analýzy kvantitativních dat z dotazníkových šetření provedených s klienty. Výzkumné šetření cílilo na vyhodnocení výsledků poskytnutí sociálního bydlení u podpořených klientů v rámci projektu, tedy na mapování změn v několika specifických oblastech životních situací zabydlených domácností. Statistické výpočty byly provedeny pomocí testů chí-kvadrát, Wilcoxonův signed-rank test a Friedmanův test, a to na souboru 146 dotazníků po nastěhování, 97 dotazníků po 12 měsících a 50 dotazníků po 24 měsících u dospělých a na souboru 69 dotazníků po nastěhování, 43 dotazníků po 12 měsících a 22 dotazníků po 24 měsících u dětí těchto klientů.

Kapitola předkládá i výsledky mapování dlouhodobého udržení si bydlení u klientů sociálního bydlení. Výsledky pro zjišťování mapování dlouhodobého udržení si bydlení byly získány skrze údaje městských obvodů a soukromého vlastníka. V kapitole je věnován prostor i oblastem spolupráce a intenzity sociální práce s domácnostmi v rámci aktivity prevence ztráty bydlení, které byly zjišťovány skrze kvalitativní výzkumné šetření s klienty i sociálními pracovníky. V kapitole je dále věnován prostor i postupům práce s domácnostmi při ukončování spolupráce se sociálními pracovníky.

- Klienti vnímají vyšší míru samostatnosti v bydlení, a nastavenou frekvenci setkávání se sociálními pracovníky jako adekvátní. Situace dohody o ukončení spolupráce se vyznačuje stabilní životní situací klienta, klesající potřebou kontaktování sociálního pracovníka mimo pravidelné návštěvy v domácnosti, zaplacenými úhradami, dovedností zjistit si samostatně potřebné informace v různých každodenních situacích, zasíťování kontakty, a také tím, že klienti „necítí samotu“ a jsou nasíťováni na další vztahové a podporující vazby.
- Nejčastější oblast podpory je směřována na vyřízení sociálních dávek, orientaci v systému sociálních dávek a poradenství, administrativní činnosti s tím spojené; vypsání žádosti o finanční/nefinanční podporu z nadací; evidence úhrad nájemného a služeb, souvisejících s bydlením, zjišťování informací o úpravě interiéru bytů, vedení rozhovorů s klienty, o jejich potřebách.

- Ukončování spolupráce s klienty je nastaveno na základě inspirace ze zahraničí (HVO-QUERIDO⁴). Realizační tým projektu systematicky cílí na zvýšení počtu domácností, které si bydlení dlouhodobě udrží. V rámci inspirace know-how jsou vytvořeny informační letáky pro zabydlené domácnosti, se kterými končí spolupráce se sociálními pracovníky. Rovněž byl navýšen case load sociálních pracovníků, který umožňuje (ve vymezeném období) opětovně zahájit spolupráci s domácnostmi, se kterými již došlo k ukončení spolupráce. **Závěrečná část zprávy** se zaměřuje na stěžejní výstupy a doporučení.

Shrnutí základních zjištění od zabydlených domácností

Kvantitativní výsledky ukazují, že sociální bydlení přináší zlepšení zejména v prvním roce a následně spíše stabilizaci s několika výjimkami. Nejvýraznější změny pozorujeme u psychického zdraví, kde již po 12 měsících hlásí zlepšení 73,2 % respondentů; ve druhém roce se efekt převážně udržuje (40 % zlepšení, 48 % beze změny). Současně dochází k posílení vnímané kontroly nad vlastním životem (po 12 měsících zlepšení u 52,1 %), poté převažuje klidnější fáze bez dalšího plošného nárůstu. V oblasti spokojenosti s bydlením se nejčastěji zlepšuje spokojenost s bytem (u 49,6 %) a se sousedy v domě (u 41,1 %), zatímco u domu a lokality je posun slabší; mezi 12. a 24. měsícem převažuje setrvalý stav. Zapojení do sousedství má odlišnou dynamiku: přátelské vazby se u části domácností rozvíjejí později a ke statisticky významnému posílení dochází zejména mezi 12. a 24. měsícem, zároveň klesá a stabilizuje se výskyt velmi špatných vztahů. Finanční situace domácností je smíšená: po roce ubývá dnů „úplně bez peněz“ (zlepšení u 39,6 %) a mírně klesá potřeba krátkodobých půjček, současně však většině rostou výdaje na bydlení (po 12 měsících u 55,1 %, po 24 měsících u 58 %). U dětí se podpůrná sociální síť zlepšuje po 12 měsících a následně převažuje stabilita, zatímco problémy v chování se ve druhém roce častěji zhoršují; návraty dětí do domácnosti se objevují jen ojediněle.

⁴ HVO-QUERIDO je nizozemská organizace sociálních služeb, se sídlem v Amsterdamu, která se zaměřuje na pomoc lidem v obtížných životních situacích [HVO-Querido - Wij ondersteunen, begeleiden en bieden zorg](#).

1. Kontaktní místo pro bydlení

1.1. Vymezení Kontaktního místa pro bydlení a jeho role v lokálním území

V rámci projektu Rozvoj sociálního bydlení ve městě Ostrava realizujeme Kontaktní místo pro bydlení od 1. listopadu 2022⁵.

Kdo se může na pracovníky KMB obrátit:

- Obyvatelé města řešící agendu bydlení (např. hrozba ztráty bydlení, udržení si stávajícího bydlení, hledání nového/náhradního bydlení);
- Osoby v bytové nouzi dle typologie ETHOS;
- Pracovníci obcí, poskytovatelé služeb, neziskové organizace.

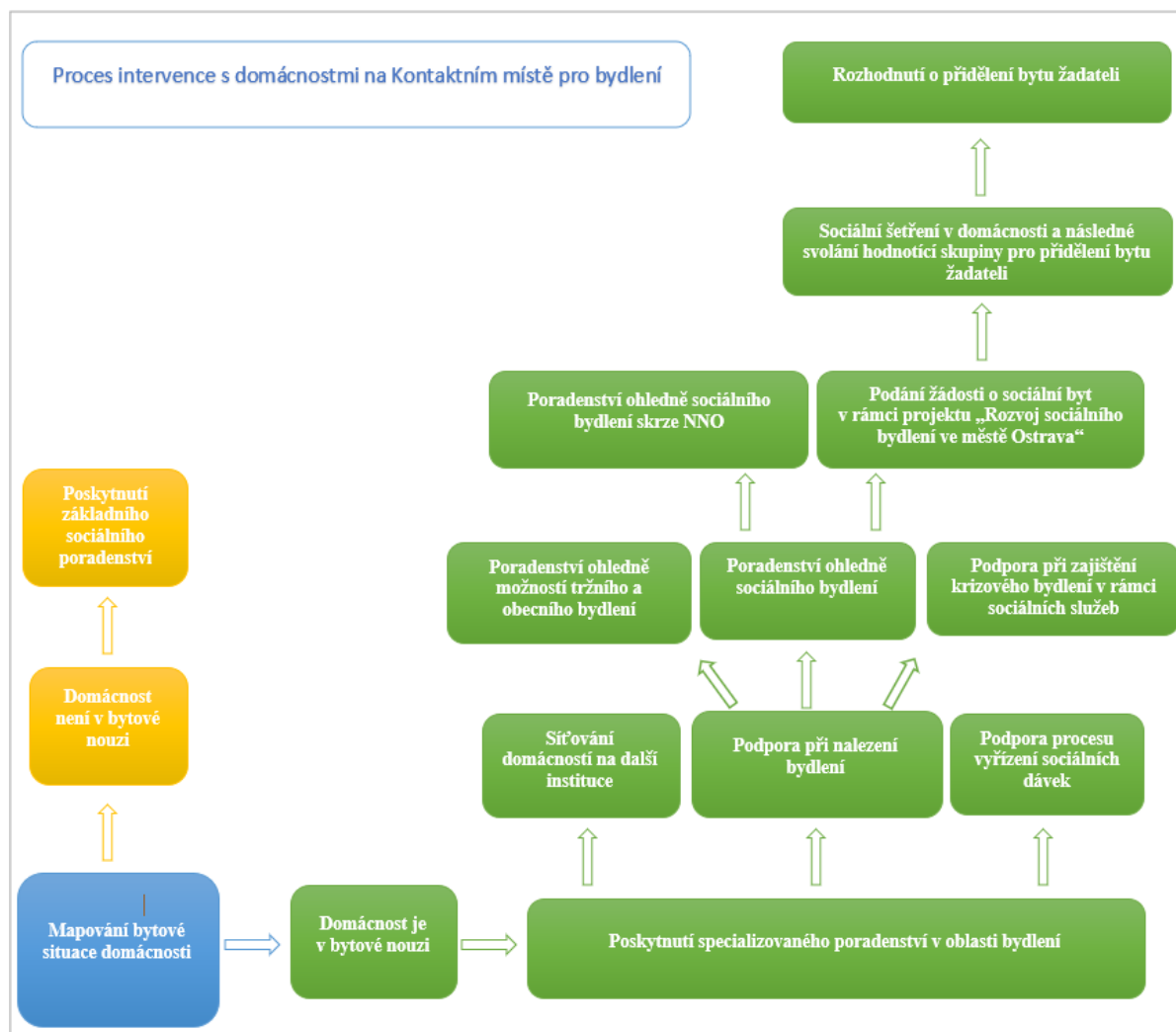
Mezi další dílčí cíle této aktivity patří:

- Pracovníci KMB zajišťují občanům vstupní poradenství a navigaci při řešení jejich bytové situace a bytové nouze;
- Pracovníci KMB spolupracují s dalšími aktéry podpory a péče – odkazují občany na specializované služby;
- Navázání spolupráce s městskými obvody a soukromými vlastníky bytového fondu;
- Vytvoření databáze domácností v bytové nouzi (domácností žádajících o sociální bydlení) – jejímž cílem je mapovat strukturu domácností v bytové nouzi.

V rámci projektu Rozvoj sociálního bydlení ve městě Ostrava má Kontaktní místo pro bydlení systematicky nastavený proces intervence s klienty, jak zachycuje níže uvedené schéma.

⁵ V souvislosti s nástupem nové legislativy (Zákona o podpoře bydlení) od 1. ledna 2026 bude KMB povinnou součástí 115 obcí s rozšířenou působností v územích s nejvyšší mírou bytové nouze v ČR, přičemž další ORP si mohou o finance, na zřízení KMB rovněž zažádat.

Obrázek 1: Proces intervence s domácnostmi na Kontaktním místě pro bydlení

A) Mapování bytové situace domácnosti

- Navigátor Kontaktního místa pro bydlení zjišťuje, v jakém konkrétním typu (ne)bydlení se nyní domácnost nachází a co je důvodem této situace (mapování akutnosti situace);
- Složení domácnosti (kolika a jakých osob se situace týká); trvalý a faktický pobyt domácnosti;
- Aktuální náklady na bydlení domácnosti ve vztahu k příjmům;
- Pokud domácnost není v bytové nouzi, je jí nadále poskytnuto základní sociální poradenství dle potřeb klienta a případné nasíťování na další organizace/instituce poskytující specializované poradenství;
- Pokud domácnost je v bytové nouzi, je jí poskytnuto speciální poradenství zaměřené na řešení bytové situace.

B) Poskytnutí poradenství v oblasti bydlení a síťování domácnosti na návazné instituce

- Navigátor Kontaktního místa pro bydlení, při zhodnocení bytové situace domácnosti, poskytuje následně domácnosti poradenskou podporu ohledně zajištění či udržení bydlení;
- Podporuje domácnosti ve vyhledávání nabídek bytů v soukromém či obecním nebo sociálním bydlení, případně i oslovování pronajímatelů/služeb (projekt „Rozvoj sociálního bydlení ve městě Ostrava“; NNO);
- Na základě posouzení situace domácnosti, síťuje domácnost na sociální služby, poskytující krizové bydlení (azylové domy apod.);
- Poskytuje poradenství systému dávek (zejména příspěvek na bydlení; doplatek na bydlení, mimořádná okamžitá pomoc na kauci; dávková reforma aj.), poskytuje podporu při vyplnění formulářů a nasíťování domácností na Úřad práce v návaznosti na podání žádosti o dávku;
- Síťuje domácnosti na návazné organizace a instituce, se kterými může domácnost dlouhodoběji pracovat (obecní úřady dle trvalého bydliště domácnosti; SAS; terénní programy; denní centra aj.), případně další instituce poskytující poradenství (dluhové poradny; občanské poradny aj.), dle typu zakázky domácnosti.

C) Zhodnocení situace žadatele v návaznosti na podmínky projektu „Rozvoj sociálního bydlení ve městě Ostrava“

- Navigátor Kontaktního místa pro bydlení zhodnotí, zda domácnost (ne)splňuje parametry, při kterých je možné podat žádost o sociální či krizový byt v rámci projektu;
- Pokud domácnost parametry splňuje a souhlasí s podáním žádosti, navigátor Kontaktního místa pro bydlení domácnost propojí s koordinátorem Kontaktního místa pro bydlení za účelem vyplnění a zaevidování žádosti o sociální/krizový byt v rámci projektu;
- Koordinátor žádost o sociální byt zaeviduje a v situaci, kdy je volná kapacita bytů, provádí v příslušných domácnostech sociální šetření;
- Poté koordinátor svolává hodnotící skupinu za účelem posouzení žadatelů;
- Následuje rozhodnutí o (ne)přidělení bytu.

1.2. Reflexe Kontaktního místa pro bydlení z perspektivy klíčových aktérů disponujících bytovým fondem

Kontaktní místo pro bydlení (dále také KMB) je **klíčovými aktéry** vnímáno jako **místo, na kterém mohou občané získat informace ve vztahu k bytové situaci v různých oblastech** (informace o žádostech o obecní bydlení; sociální bydlení, získat informace o dávkách v oblasti bydlení; doporučení návazných sociálních služeb a specializovaného poradenství aj.).

Městské obvody využívají ve své praxi při jednání s občany Kontaktní místo pro bydlení pro **odkázání těch občanů, kteří řeší problém s bydlením a nemají bydliště v jejich městském obvodu**, s ohledem na poradenství v jejich bytové situaci. Na Kontaktní místo pro bydlení odkazují i občané svého obvodu,

a to v případech, kdy jim doporučují (či si sami občané chtějí) podat žádost o sociální bydlení, kterou je nutno podat skrze Kontaktní místo pro bydlení, jež je mj. pro příjem žádostí určené.

Obvody také různými komunikačními kanály informují občany o existenci Kontaktního místa pro bydlení skrze své vlastní měsíční zpravodaje, formou letáků na nástěnkách uvnitř budov úřadů. Projekt „Rozvoj sociálního bydlení ve městě Ostrava“ propaguje Kontaktní místo pro bydlení svými vlastními komunikačními kanály či využívá k propagaci veřejná média a sítě (např. Česká televize; Český rozhlas; MMO měsíčník Ostravská radnice!!! aj.). Někteří klíčoví aktéři však podotýkají, že i přesto vnímají, že by propagace Kontaktního místa měla být intenzivnější, že se informace o jeho existenci k některým občanům doposud nedostala. V rámci propagace by měl být také kladen důraz na sdělení, že je možné se na Kontaktní místo pro bydlení obrátit i v případě, že občané bydlí i v jiných bytech nežli obecních.

Někteří klíčoví aktéři vnímají s ohledem na agendu KMB „dublování pozic“ sociálních pracovníků či zástupců bytových odborů v rámci městských obvodů s pozicí navigátora na KMB. Některým městským obvodům není zcela jasné, kde začínají a končí hranice KMB ve vztahu k nim. Nápadem je, že by informační systémy byly pro přenos některých informací propojeny, např. v situaci, kdy zájemce o byt už danou věc řešil na městském obvodě, na KMB by na tuto situaci už mohli navázat a naopak. Někteří z aktérů vnímají také Kontaktní místa pro bydlení jako první stupeň v rámci řešení situace občana, který je místy nadbytečný, jelikož pracovníci městského obvodu ví, jaké jsou např. kapacity bytů, které jsou aktuálně v městském obvodě, ke kterému občan náleží, volné. Poskytují také informace o dostupných sociálních službách.

Některé městské obvody také vnímají, že jsou „blíže“ občanům, než centrální Kontaktní místo pro bydlení, spoléhají tedy na to, že jejich občané se spíše v zájmu řešení své situace dostaví na úřad daného městského obvodu. Pro některé městské obvody je také z důvodu rozlohy města KMB vnímané, jako místem vzdálené. Někteří občané tak mají obtíže (např. kvůli pokročilému věku, zhoršenému zdravotnímu stavu či finanční situaci) se na KMB dostavit, čímž je vnímáno, že se zvyšuje práh dostupnosti KMB pro některé obyvatele města.

Projektový tým vnímá, že Kontaktní místo pro bydlení reflektuje potřebnost reagovat na stále narůstající bytovou nouzi v území a představuje „záchytný bod“ v řešení otázek, souvisejících s bydlením. Zpřehledňuje systém nabízené pomoci a služeb na území města.

Aktéři, disponující bytovým fondem, také upozorňují, že Kontaktní místo pro bydlení je rovněž omezeno ve vztahu k aktuálně dostupnému bytovému fondu, který sami vnímají jako nedostatečný ve vztahu k rostoucímu počtu domácností v bytové nouzi a připomínají, že KMB může být funkčně nastaveno pouze v případě, že existují návazné nástroje podpory (jedním z nejstěžejnějších je cenově dostupné bydlení). Jako problémové ve vztahu ke stále širší cílové skupině vnímají klíčoví aktéři rovněž zvyšování nájemného a služeb souvisejících s bydlením.

Součástí činnosti KMB ve vztahu k Zákonu o podpoře bydlení je také práce s daty, resp. dle obsahu zákona půjde o zpracování zprávy o bydlení, která se bude zaměřovat na zhodnocení bytových potřeb obyvatel a uspokojování těchto potřeb, počet provedených záznamů o poskytnutí základního a specializovaného poradenství, zhodnocení sociálního a prostorového vyloučení v oblasti bydlení, informace o počtu bytů ve vlastnictví obcí, krajů nebo právnických osob ovládaných obcemi nebo kraji, o jejich využití, popřípadě důvodu jejich nevyužití a doporučení způsobu zlepšení uspokojování bytových potřeb obyvatel ze strany obcí. Převážná většina klíčových aktérů považuje za velice důležité průběžné mapování území města s ohledem na tematiku bytové nouze i s ohledem na její prohlubování. Komplexní datové podklady by mohly zefektivnit reakci na bytovou nouzi

na lokálním území a nastavit systematický a reálný proces řešení. Ve vztahu k evidenci by klíčoví aktéři rovněž uvítali informaci o bytových kapacitách bytových družstev na území města a velkých soukromých vlastníků. Ve vztahu k evidovaným datům, ostravský projekt sociálního bydlení, se rovněž dobrovolně zapojil do pilotního testování evidence Kontaktního místa pro bydlení, která by měla být povinnou součástí agendy KMB s příchodem Zákona o podpoře bydlení.

1.3. Datové výstupy Kontaktního místa pro bydlení

Ve vztahu k projektovému prostředí a získávaným datům, klíčoví aktéři vnímají, že by uvítali také informaci o tom, kolik lidí navštívilo za dané období KMB a s jakou zakázkou přicházeli, mj. také ve vztahu k jednotlivým městským obvodům (zda se jedná o otázky bydlení ve smyslu např. sousedského soužití v rámci SVJ, či o otázky pomoci v bytové situaci v souvislosti s bytovou nouzí). Vítáno by bylo rozdělení dle sociálního bydlení; klasického nájemního bydlení; vlastnického bydlení aj. Ostravské KMB je založeno na anonymitě kontaktů. Proto **není možné přiřadit jednotlivé klienty, kteří nepodávají žádost o sociální byt, dle jednotlivých městských obvodů. Podrobněji však lze pracovat s údaji těch domácností, které podaly žádost o sociální byt v rámci projektu, u těchto domácností je možné zjistit vazby na městský obvod, ke kterému místně náleží.** Dostupným požadovaným (ze strany klíčových aktérů) informacím z oblasti analýzy dat je věnována tato subkapitola.

Datově se proto Závěrečná evaluační zpráva ve vztahu ke Kontaktnímu místu pro bydlení soustředí na dvě oblasti:

- Analýzu struktury a charakteristiky domácností žadatelů, tedy domácností, které využily možnosti podání žádosti o sociální byt v rámci projektu, což je rovněž zmapováno i ve vztahu ke kapacitám sociálních bytů dle jednotlivých městských obvodů.
- Analýzu struktury a charakteristiky domácností, které využily poradenství ostravského Kontaktního místa pro bydlení.

1.3.1. Charakteristika struktury domácností žadatelů o sociální byt v rámci projektu „Rozvoj sociálního bydlení ve městě Ostrava“ ve vztahu k vyčleněným kapacitám sociálních bytů v rámci projektu

Byla realizována **výzkumná šetření** v podobě rozhovorů s klíčovými aktéry, kterými byli zástupci MOB a soukromého vlastníka, **za účelem zjištění preferovaných požadavků na sdílení dat v oblasti podpory domácností v bytové nouzi.** Z vedených rozhovorů vyplynul požadavek na **specifikaci skupiny osob v bytové nouzi, která si prostřednictvím Kontaktního místa pro bydlení podala žádost o sociální byt v rámci projektu „Rozvoj sociálního bydlení ve městě Ostrava“.** Reflektována byla i potřeba sdílení informací ve vztahu k jednotlivým MOB a soukromému vlastníku, **ohledně vyčleněných počtů bytů v rámci zmíněného projektu a rovněž ve vztahu k počtu podaných žádostí.**

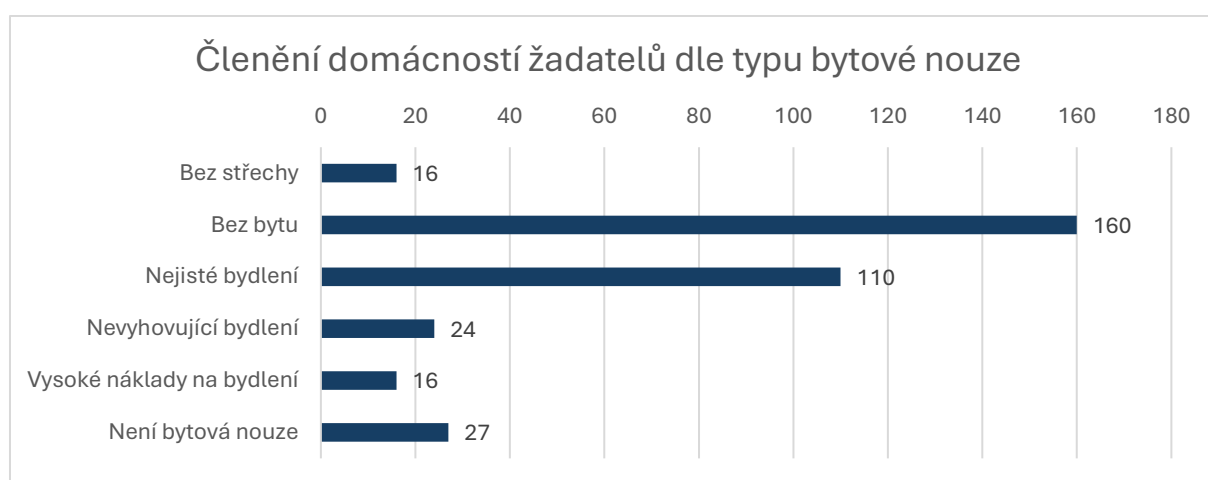
Uvedené informace tak poskytují specifikaci cílové skupiny osob v bytové nouzi, konkrétně domácností, které si podaly žádost o sociální byt v rámci projektu „Rozvoj sociálního bydlení ve městě

Ostrava“ a také počty vyčleněných sociálních bytů ze strany městských obvodů a soukromých vlastníků. Uvedená data odpovídají období od zahájení projektu 1.11. 2022 do 30.11. 2024⁶.

Specifikace domácností žadatelů v návaznosti na typologii ETHOS

Následující tabulky poskytují podrobnější data ohledně specifikace domácností žadatelů o sociální bydlení v rámci projektu „Rozvoj sociálního bydlení ve městě Ostrava“. Domácnosti žadatelů byly rozděleny dle mezinárodně využívané klasifikace ETHOS (bez střechy; bez bytu; nejisté bydlení; nevyhovující bydlení). Dále je uvedena i ta skupina žadatelů, která nespadá do žádné z definovaných kategorií ETHOS, ale je na ně pohlíženo jako na domácnosti v bytové nouzi, jelikož vynakládají vysoké náklady na bydlení⁷. Ke každé kategorii je uveden i počet evidovaných žádostí ke dni 30.11.2024.

Graf 1: Členění domácností žadatelů dle typu bytové nouze

N = 353 (počet podaných žádostí celkem)

Z grafu je patrné, že v kategorii „bez střechy“ se nacházelo 16 domácností, které si podaly žádost o sociální byt. Z domácností v kategorii „bez bytu“ evidujeme 160 žádostí; z kategorie „nejistého bydlení“ si podalo žádost o sociální byt 110 domácností; v kategorii „nevyhovujícího bydlení“ evidujeme 24 domácností. S vysokými náklady na bydlení se potýkalo 16 domácností, které si podaly žádost o sociální byt. Domácností, jejichž situace byla vyhodnocena tak, že se nenacházejí v bytové nouzi, ale podaly si žádost o sociální byt, bylo celkem 27.

⁶Příjem žádostí byl oficiálně k 1.7.2024 ukončen z důvodu značného převisu žádostí nad počtem vyčleněných bytů v rámci projektu a také kvůli garanci poskytnout domácnostem nájemní smlouvu v rámci projektu na 12 měsíců.

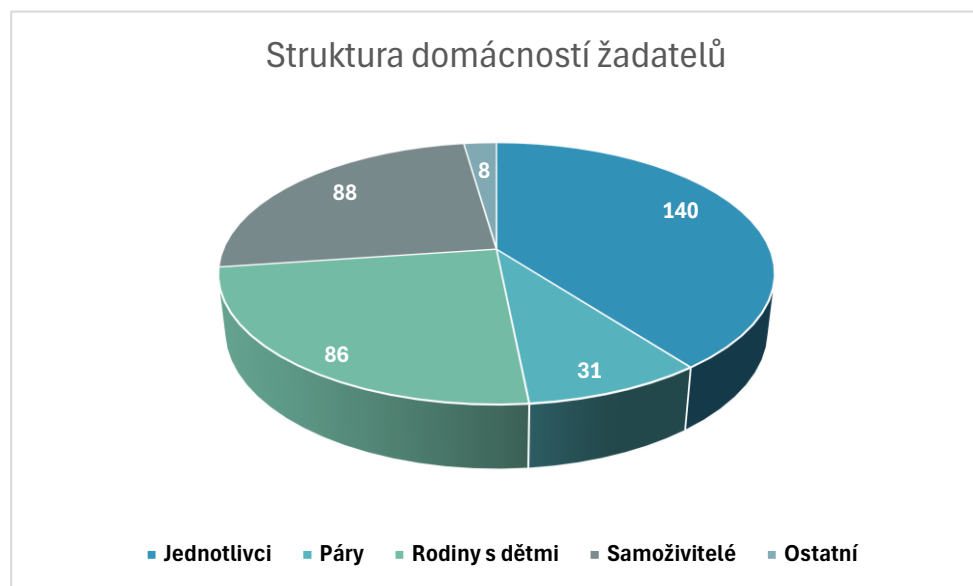
⁷ Sociální bydlení je určeno také pro osoby, které, třebaže pobírají sociální dávky, na podporu bydlení (příspěvek na bydlení či doplatek na bydlení), vynakládají na bydlení významnou část svých příjmů (více než 40 % disponibilních příjmů) a nejsou schopny tuto svoji obtížnou situaci řešit samy na trhu s bydlením (přestěhováním do levnějšího vhodného bydlení, prodejem vlastního bydlení a koupí nebo pronájmem vhodného bydlení) (MPSV, 2024).

Tabulka 1: Souhrnné počty žadatelů dle kategorií bytové nouze a složení domácnosti

Složení domácnosti	Počty žadatelů dle kategorií bytové nouze a složení domácnosti					
	Bez střechy	Bez bytu	Nejisté bydlení	Nevyhovující bydlení	Vysoké náklady na bydlení	Není bytová nouze
Jednotlivci	10	79	35	3	5	8
Páry	3	15	6	2	1	4
Rodiny s dětmi	1	22	37	13	8	5
Samoživitelé	2	39	31	5	2	9
Ostatní	0	5	1	1	0	1
Celkem domácností	16	160	110	24	16	27
Podaných žádostí celkem	353					

Tabulka specifikuje žadatele o sociální byty v rámci projektu dle jednotlivých kategorií (bez střechy; bez bytu; nejisté bydlení; nevyhovující bydlení; vysoké náklady na bydlení; žadatelé, kteří nejsou v bytové nouzi), také dle konkrétnějšího složení domácností. Tyto domácnosti jsou členěny na domácnosti jednotlivců; párů⁸; rodin s dětmi, samoživitelů a skupinu „ostatních“⁹, která reprezentuje takové členění domácnosti, které nespadá ani do jedné ze jmenovaných kategorií.

Graf 2: Struktura domácností žadatelů o sociální bydlení

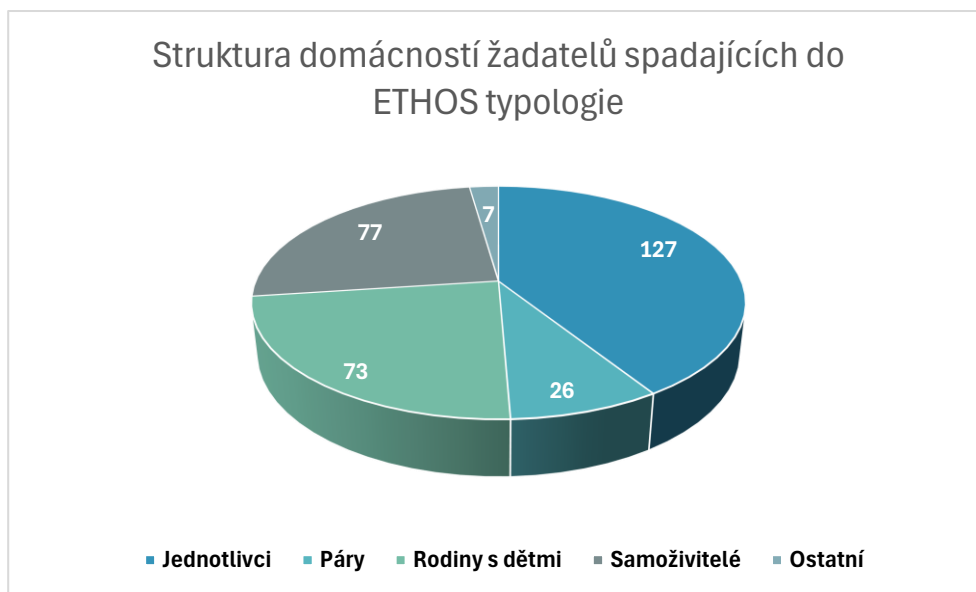

⁸ Dvojice dospělých osob společně užívajících domácnost.

⁹ Jedná se např. o více početné domácnosti dospělých (více než dvoučlenné), kteří zároveň nejsou nezaopatřenými dětmi či touto informací na základě šetření nedisponujeme aj.

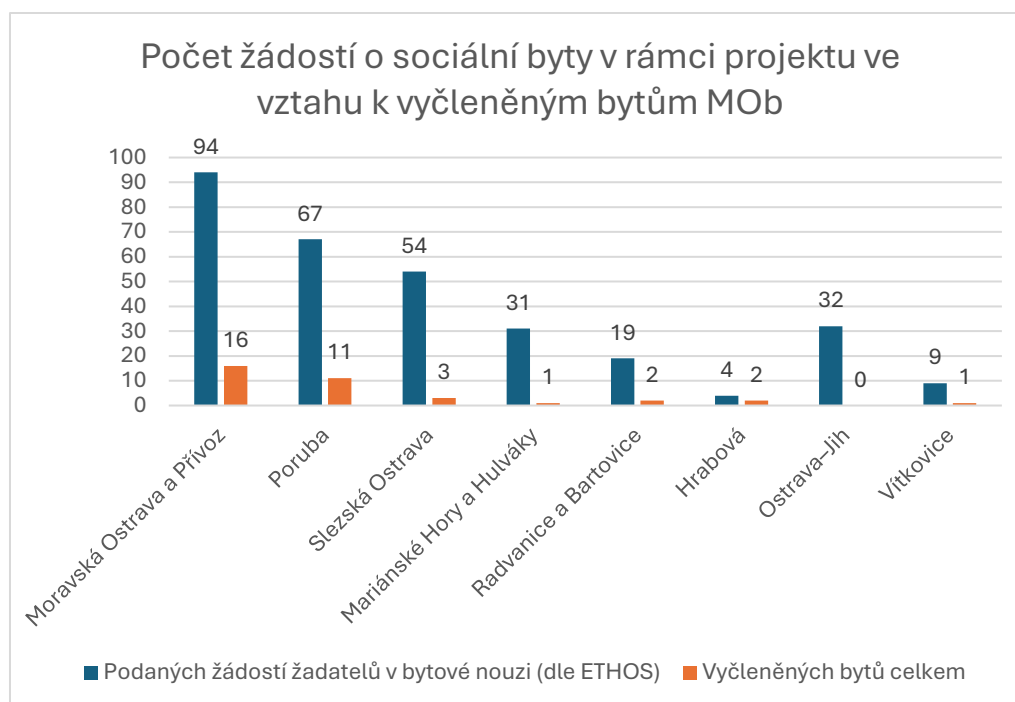
S ohledem na počty podaných žádostí domácností o sociální byt v souvislosti se strukturou domácností žadatelů je patrné, že nejvyšší počet žádostí o sociální byt podaly domácnosti jednotlivců (140 domácností); poté samoživitelů (88 domácností); rodin s dětmi (86 domácností); domácnosti párů (31 domácností) a v kategorii složení domácnosti, kterou definujeme jako „ostatní“, podalo žádost o sociální bydlení celkem 8 domácností.

Graf 3: Struktura domácností žadatelů v bytové nouzi

V rámci zaměření pouze na domácnosti, které spadají do některé z kategorií ETHOS, s ohledem na počet podaných domácností o sociální byt v souvislosti se strukturou domácností žadatelů zjistíme, že nejvyšší počet žádostí o sociální byt podaly domácnosti jednotlivců (127 domácností); poté samoživitelů (77 domácností); rodin s dětmi (73 domácností); domácnosti párů (26 domácností) a v kategorii složení domácnosti, kterou definujeme jako „ostatní“, podalo žádost o sociální bydlení celkem 7 domácností.

Graf 4: Počet žádostí o sociální byty v rámci projektu ve vztahu k vyčleněným bytům ze strany městských obvodů

Graf znázorňuje počet podaných žádostí o sociální byt, a to ve vztahu k počtu vyčleněných bytů jednotlivých spolupracujících městských obvodů^{10 11}.

Charakteristika domácností, které využily poradenství v rámci KMB

Částečně se zpracování základních kvantitativních indikátorů Kontaktního místa pro bydlení věnovala Průběžná evaluační zpráva za období od 1. listopadu do 31. března 2024. Závěrečná evaluační zpráva shrnuje za Kontaktní místo pro bydlení celkové dostupné údaje o domácnostech, které využily poradenství v rámci Kontaktního místa pro bydlení, a to v rozmezí od 1. 3. 2024 do 31. 3. 2025.

V období březen 2024 – 2025 proběhlo na Kontaktním místě pro bydlení celkem 506 kontaktů. 281 kontaktů bylo realizováno osobní návštěvou Kontaktního místa pro bydlení, 225 kontaktů bylo realizováno e-mailovou či telefonickou komunikací.

¹⁰ U uvedených obvodů se jedná o byty, vyčleněné v aktivitě A i B. Vždy se jednalo o zcela nově zabydlené domácnosti.

¹¹ S městským obvodem Ostrava – Jih byla navázána spolupráce v aktivitě B „Prevence ztráty bydlení“ v rámci které docházelo ke kontinuální podpoře ze strany sociálních pracovníků projektu. Celkem se jednalo o 16 domácností.

Osobní intervence na Kontaktním místě pro bydlení

Tabulka 2: Osobní intervence na KMB v souvislosti s místem trvalého pobytu

Obec trvalého pobytu	
Ostrava	244
Mimo Ostravu	26
Nezjištěno	11
Celkem	281

Z tabulky je patrné, že ve městě Ostrava mělo trvalé bydliště 244 osob, které přišly na Kontaktní místo pro bydlení. Mimo Ostravu mělo trvalé bydliště 26 osob. Data nebyla zjištěna u 11 osob.

Tabulka 3: Osobní intervence na KMB v souvislosti s místem faktického pobytu

Obec faktického pobytu	
Ostrava	244
Mimo Ostravu	9
Nezjištěno	28
Celkem	281

Z tabulky je patrné, že ve městě Ostrava mělo faktický pobyt 244 osob, které přišly na Kontaktní místo pro bydlení. Mimo Ostravu mělo faktický pobyt 9 osob. Data nebyla zjištěna u 28 osob.

Tabulka 4: Charakteristika klientů KMB v závislosti na pohlaví klientů

Pohlaví	
Ženy	173
Muži	103
Nezjištěno	5
Celkem	281

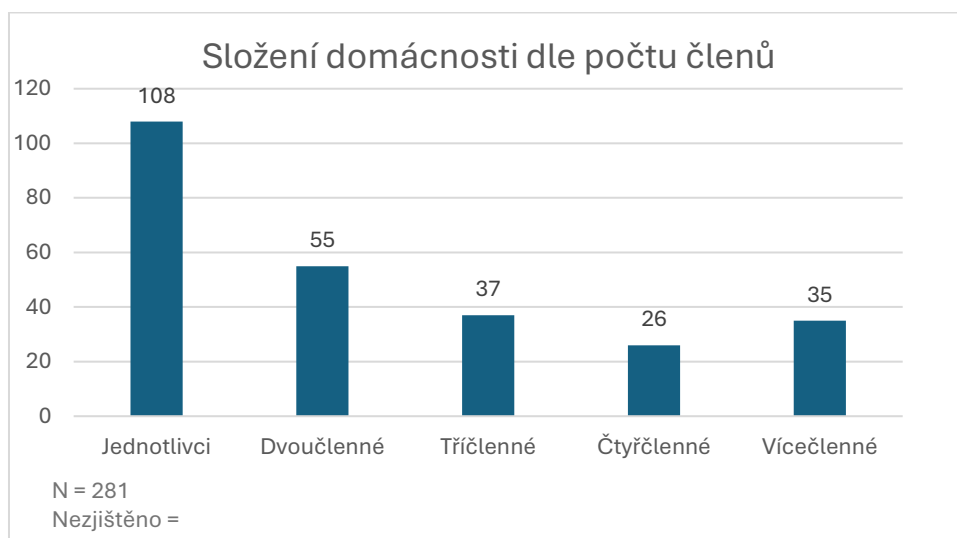
Ze vzorku 281 osob, se kterými probíhala intervence na Kontaktním místě pro bydlení bylo 173 žen a 103 mužů.

Tabulka 5: Počet nezaopatřených dětí v domácnostech klientů KMB

Počet nezaopatřených dětí v domácnosti	
5 a méně let	59
od 6 do 14 let	72
od 15 do 17 let	21
od 18 do 26 let	16
Celkem	168

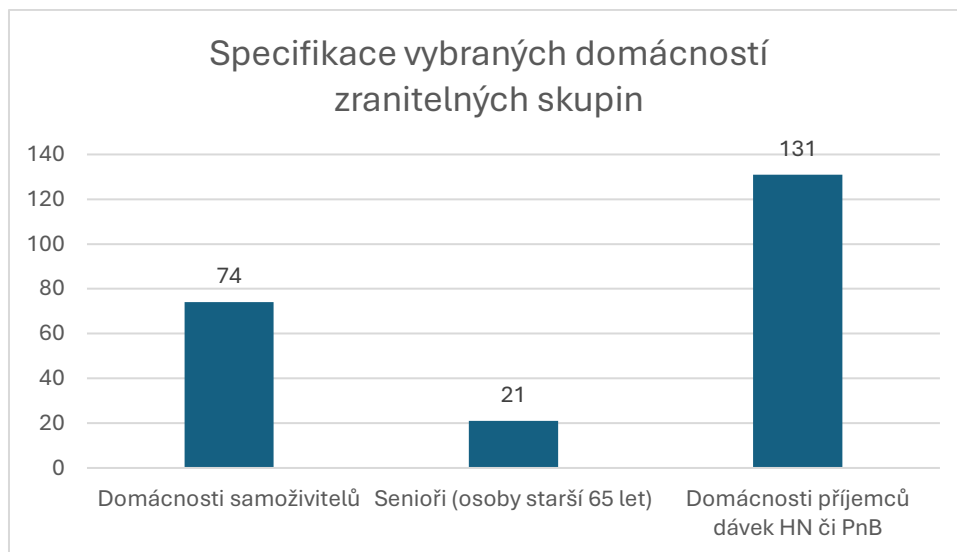
V rámci domácností, se kterými proběhla intervence na Kontaktním místě pro bydlení bylo 59 dětí ve věku 5 a méně let, 72 dětí ve věku 6-14 let, 21 dětí ve věku 15-17 let a 16 nezaopatřených dětí ve věku 18 – 26 let.

Graf 5: Složení domácnosti klientů KMB dle počtu členů

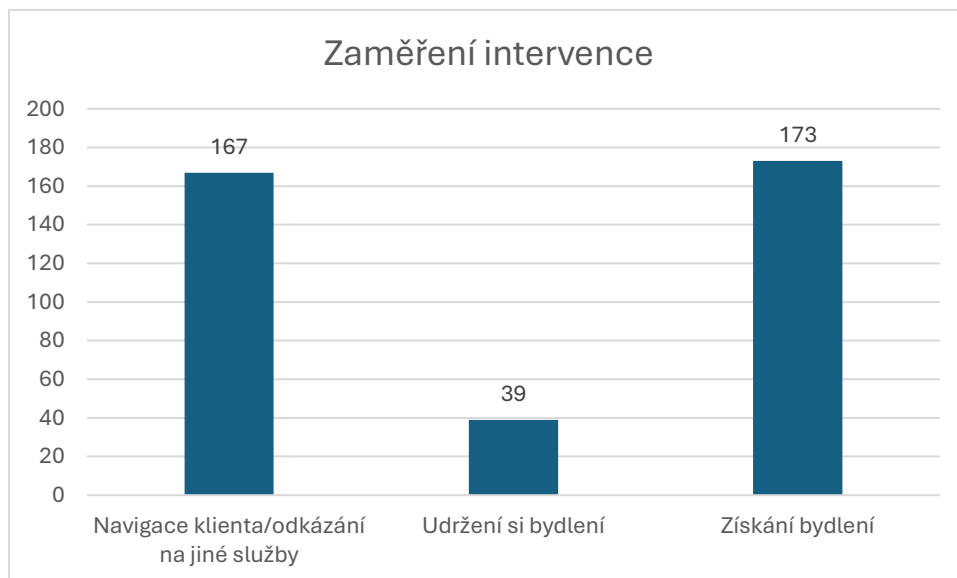
Ze vzorku 281 domácností bylo 108 domácností jednotlivců, 55 domácností bylo dvoučlenných, 37 domácností tříčlenných a 26 domácností čtyřčlenných. Celkem 35 domácností mělo vyšší počet členů nežli 4 osoby.

Graf 6: Specifikace vybraných domácností zranitelných skupin klientů KMB

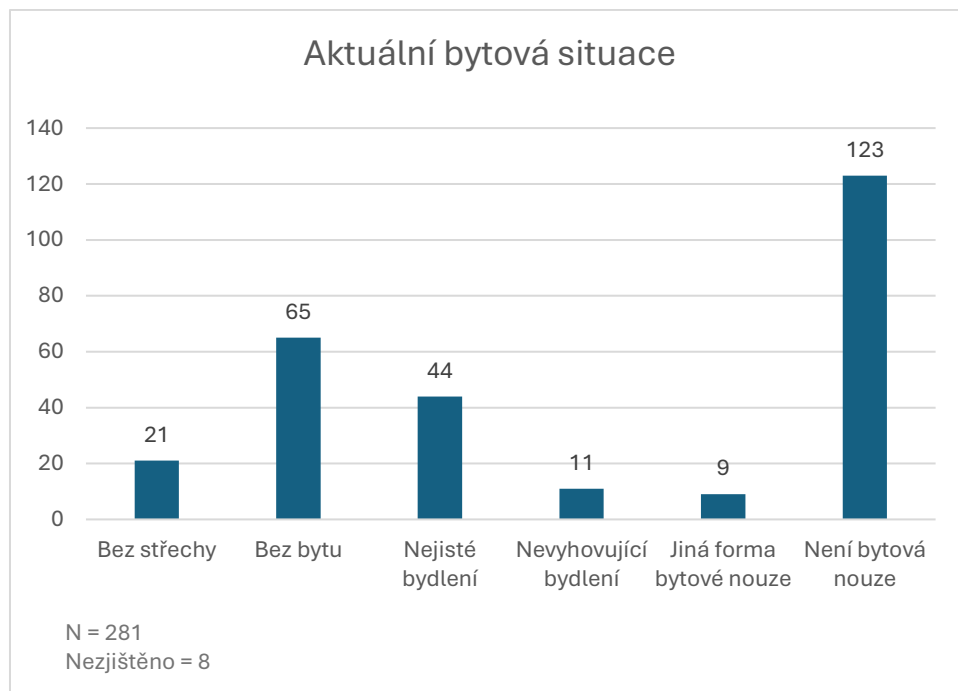
Z tabulky je patrné, že celkem 74 domácností byly domácnosti samoživitelů, 21 domácností byly domácnosti, ve kterých se vyskytovala osoba starší 65 let a 131 domácností bylo příjemcem dávek příspěvku na bydlení či dávek hmotné nouze.

Graf 7: Zaměření intervence s klienty KMB

Celkem 167 klientů bylo nasměrováno na specializované služby. U 39 klientů byla intervence zaměřena na udržení si bydlení. U 173 klientů byla intervence zaměřena na oblast podpory získání bydlení.

Graf 8: Aktuální bytová situace klientů KMB

Ze vzorku 281 osob, dle typologie ETHOS, bylo 21 osob nacházejících se v kategorii „bez střechy“, 65 osob nacházejících se v kategorii „bez bytu“, 44 osob v kategorii „nejistého bydlení“ a 11 osob v kategorii „nevyhovujícího bydlení“. U 9 osob byla zjištěna jiná forma bytové nouze a 123 osob se nenacházelo v situaci bytové nouze. Informace o aktuální bytové situaci nebyla zjištěna u 8 osob.

Tabulka 6: Akutní hrozba ztráty bydlení u klientů KMB

Akutní hrozba ztráty bydlení (do 3 měsíců)	
Ano	62
Ne	150
Nerelevantní - klient nemá bydlení	46
Nezjištěno	23
Celkem	281

Akutní hrozbou ztráty bydlení (ztráta bydlení do 3 měsíců) bylo ohroženo celkem 62 osob. U 150 osob nebyla tato hrozba identifikována. U 46 osob identifikace aktuální hrozby ztráty bydlení nebyla relevantní, jelikož nedisponovali žádným bydlením. Informace nebyla zjištěna u 23 osob.

Tabulka 7: Hrozba ztráty bydlení u klientů KMB

Hrozba ztráty bydlení za více než 3 měsíce	
Ano	21
Ne	156
Nerelevantní - klient nemá bydlení	48
Nezjištěno	56
Celkem	281

Hrozbou ztráty bydlení, která není definována, jako hrozba akutní (a tedy je za více než 3 měsíců) bylo ohroženo celkem 21 osob. U 156 osob nebyla tato hrozba identifikována. U 48 osob identifikace aktuální hrozby ztráty bydlení nebyla relevantní, jelikož nedisponovali žádným bydlením. Informace nebyla zjištěna u 56 osob.

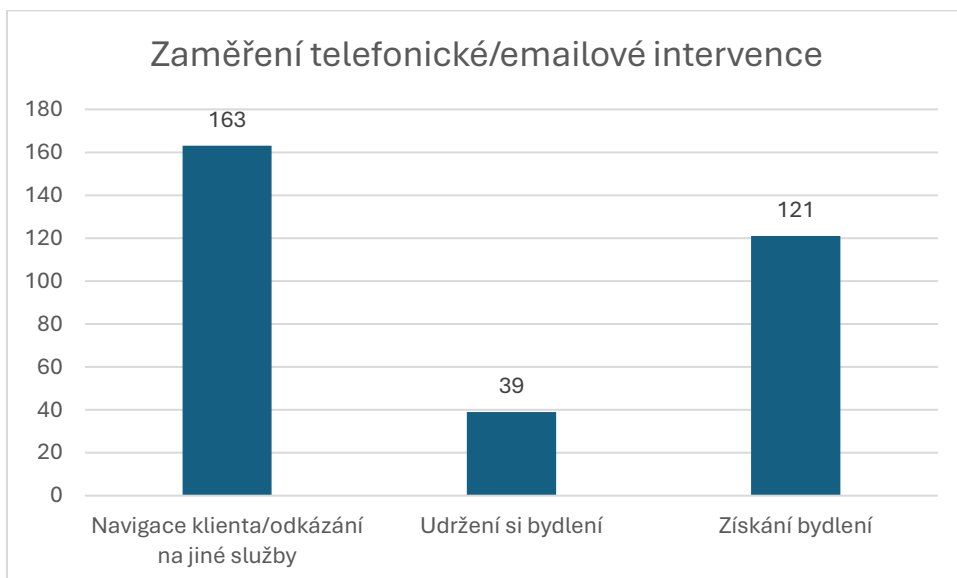
Telefonické či emailové intervence na Kontaktním místě pro bydlení

Tabulka 8: Telefonické a emailové intervence na KMB

Telefonická/emailová konzultace	
Email	38
Telefon	187
Celkem	225

Celkem proběhlo 225 kontaktů, které nebyly realizovány skrze osobní návštěvu Kontaktního místa pro bydlení. 38 kontaktů bylo skrze emailovou komunikaci, 187 kontaktů proběhlo telefonicky.

Graf 9: Zaměření telefonické/emailové intervence klientů na KMB

Celkem 163 klientů bylo nasměrováno na další specializované služby. U 39 klientů byla intervence zaměřena na udržení si bydlení. U 121 klientů byla intervence zaměřena na oblast podpory získání bydlení.

2. Reflexe spolupráce a komunikace se členy interního projektového týmu

2.1. Reflexe spolupráce a komunikace se členy interního projektového týmu a reflexe práce se sousedstvím ve vztahu k zabydleným domácnostem v rámci projektu z perspektivy klíčových aktérů

Spolupráce aktérů s projektovým týmem je klíčovými aktéry vnímána **jako funkčně nastavená, pružná, obousměrně fungující i podpůrná**, a to i ve chvílích, kdy klíčoví aktéři poskytující bytový fond řeší případné obtíže ve spolupráci se zabydlenou domácností (dluhy; sousedské stížnosti; absence komunikace úřadu s domácností aj.). Je ceněno, že se zmíněné situace řeší rychle a flexibilně.

Spolupráce s projektovým týmem **při řešení případných sousedských stížností** je vnímána aktéry jako efektivní i pružná, dobře nastavená. Ceněno je, že sociální pracovníci upozorňují na situaci v domácnosti, pokud je vnímáno určité riziko, související se sousedskými neshodami v domě.

Podnět zaznívá od městského obvodu a týká se situace, kdy aktér vnímá, že by sociální pracovníci měli již při zjištění problému (než dojde k eskalaci) zintenzivnit spolupráci s domácnostmi v domě (častější návštěvy). Aktérem je vnímáno, že impulsy na aktivnější spolupráci s domácnostmi jdou spíše od městského obvodu směrem k pracovníkům, nežli opačně. To, že se odehrává sousedský konflikt se městský obvod dozvídá spíše od jiných aktérů (ostatních nájemníků; techniků) než od sociálních pracovníků projektu a spíše až ve chvíli, kdy se byt již neužívá v souladu s nájemní smlouvou. **Podnětem na spolupráci obvodu se sociálními pracovníky je včasnější zahájení komunikace s městským obvodem, jakožto pronajímatelem.** Přáním je, aby městský obvod byl od sociálních pracovníků včas informován o možných potížích v domě, i zahájení intenzivnější spolupráci s domácností.

2.2. Spolupráce na sousedském soužití a postup pro řešení sousedských stížností v rámci projektu z perspektivy projektového týmu

Projektový tým má stanovený postup pro vyřizování stížností na nájemce/klienty, zapojené do projektu. Stížnosti (anonymní i oficiální) na nájemce jsou **evidovány pronajímatelem** bytu. Pokud pronajímatel takovou stížnost zjistí, **informuje pracovníky projektu**. Příslušný **klíčový sociální pracovník předá informaci o stížnosti koordinátorce přímé podpory**, která stížnost zaeviduje.

Na procesu **prošetření oficiálně podané stížnosti participuje koordinátorka přímé podpory a koordinátorka Kontaktního místa pro bydlení**, a to z důvodu zachování „neutrální“ pozice klíčového sociálního pracovníka v zájmu zachování důvěry ve vztahu s klientem.

Klient je ohledně stížnosti kontaktován, je zjišťována perspektiva klienta na situaci. V případech, kdy to situace vyžaduje, zjišťují pracovníci projektového týmu **pohled sousedů v domě**. Zjištěné informace jsou předávány také klíčovému sociálnímu pracovníkovi. V některých případech může být do postupu při řešení stížnosti a stabilizace situace v domě **využita forma společných schůzek**, a to za účasti zástupců pronajímatele bytu, sociálních pracovníků odborů sociálních věcí jednotlivých ÚMOB, koordinátorky přímé podpory, klíčového pracovníka domácnosti, případně dalších aktérů.

Vyžaduje-li to pronajímatel bytu, jsou taktéž pracovníky MMO předány informace (formou datové zprávy). **Vyhodnocení stížnosti je agendou pronajímatele**, kdy pracovníci projektu mohou poskytnout výsledky jimi zjištěné při sociálním šetření. U nájemců se smlouvou o nájmu bytu v režimu obecních bytů je pronajímatel informován o výsledku projednání stížnosti v případě, že k tomu klient udělí písemný souhlas do protokolu o ústním jednání. V případě, že je sociálním šetřením prokázána oprávněnost stížnosti, pak **klíčový sociální pracovník v rámci výkonu sociální práce pracuje s klientem na eliminaci rizika opakování stížnosti**.

V rámci projektu „Rozvoj sociálního bydlení ve městě Ostrava“ byla vytvořena **příručka sousedských vztahů** s názvem „*Ahoj, sousede: Tipy a rady pro spokojený sousedský vztah*“. Příručka vznikla díky přenosu know-how zahraniční dobré praxe HVO – QUERIDO a následně byla přizpůsobena lokálnímu kontextu, a to ve spolupráci s projektovým týmem. Příručka je komiksovým pojetím domovního řádu a zachycuje nejtypičtější situace/problémy v sousedském soužití a také principy spokojeného sousedského vztahu s nápady, jak takovýmto obtížím předcházet. Příručka je poskytována klientským domácnostem v rámci projektu.

Obrázek 2: Ukázka sousedské příručky

3. Reflexe udržitelnosti sociálního bydlení ve městě Ostrava a vybraných parametrů projektu

3.1. Reflexe udržitelnosti sociálního bydlení ve vztahu k bytovému fondu a jeho vyčleňování pro účely projektu

Klíčoví aktéři vnímají, že **obecní bytový fond a bydlení, které by bylo dostupné**, je ve vztahu k narůstající bytové nouzi **nedostatečné**. Poukazováno je na nedostatek bytových jednotek v rámci obecního bydlení, a to zejména pro mnohočetné domácnosti na území města. Soukromým vlastníkem je také reflektováno téma **vzrůstající bytové nouze**. Je podotýkáno, že **ve vztahu k socioekonomické situaci se v bytové nouzi ocitají také lidé střední třídy, kteří doposud podporu sociální práce nepotřebovali**. Aktérem je podotýkáno, že tato skupina lidí se nevyzná v dávkovém systému, sítím propadáva a je vnímáno, že bude propadávat hlouběji, pakliže obce nepřevzou zodpovědnost za své občany a systémově neukotví téma potřeby bydlení.

Tématem nadále zůstává **práce se sousedstvím**, s ohledem na **párování bytů s jednotlivými žadateli o sociální bydlení**, kdy je třeba neustále **zvažovat kontext prostředí** ve vztahu k obavám vlastníků ze sousedských stížností stávajících nájemníků a vyčleňování bytů v lukrativnějších lokalitách. Soukromý vlastník za účelem minimalizace rizik spojených s konflikty v sousedském soužití usiluje o „párování“ žadatele o byt s typem/charakterem domu a stávajících nájemníků v něm. Městské obvody však oceňují, že se tímto způsobem **daří postupně začleňovat domácnosti** v sociálních bytech mezi klasické nájemníky.

Ve vztahu k vyčleňování bytového fondu pro účely projektu je klíčovými aktéry připomínána také Mapa lokalit sociálního vyloučení a segregace¹², která je povinnou součástí výzvy OPZ+, a je aktéry, disponujícími bytovým fondem na území města brána **jako limitující pro vyčlenění bytového fondu pro účely sociálního bydlení**. Podotýkáno je, že i v případě, že bytové domy jsou v dobrém technickém stavu, nemohou je do projektu nabídnout ve vztahu k tomu, že se nachází v lokalitě extrémní koncentrace sociálního vyloučení a segregace (červené zóně¹³ mapy lokalit sociálního vyloučení a segregace). **Připomínán je už tak vnímaný omezený počet obecních bytů jednotlivých městských obvodů, které pravidla zmíněné mapy ještě více redukuje**. Je podotýkáno, že by **mapa měla být spíše doporučeným, nikoli povinným postupem**, kterým je nutné se řídit.

Argumentem také je, že se některé lokality, i přesto, že mají označení stejné, charakterově liší. Apelováno je spíše na individuální posouzení bytových domů v kontextu lokalit a jejich diferenciaci. Klíčoví aktéři podotýkají, že jako podstatné informace o lokalitě vnímají také informace o investicích do rozvoje lokality, informace o infrastrukturní vybavenosti lokality aj.

¹² Mapa zobrazuje lokality rezidenční segregace, jež jsou specifická území dotčená podmínkami operačních programů OPZ a IROP v období 2021-2027, výzvy týkající se sociálního bydlení. Odkaz na mapu: <https://web.natur.cuni.cz/segregace/aplikace/lokality/>

¹³ Mapa odlišuje lokality extrémní (A), označené červeným zbarvením, vysoké (B) a střední koncentrace (C), na něž se váže odlišné nastavení podmínek OP. Do lokalit (A) není možné vyčlenit byty pro účely programu.

Je reflektováno, že **dodržování parametrů mapy** také způsobuje **nutnost vyčlenit byty v lokalitách, které se cenově pohybují jako místně obvyklé nájemné**, což může **činit komplikace cílové skupině**, na kterou je projekt sociálního bydlení zaměřen, jelikož nájemné je v těchto lokalitách vyšší. Vyčleněním bytů v lukrativnějších lokalitách tak může dojít k následnému zhoršení finanční stránky budoucího nájemníka, už tak se nacházejícího v náročné životní situaci.

Soukromý vlastník podotýká, že s ohledem na technický stav bytu i obvyklé nájemné v lokalitě se předpokládá, že **při fungování na běžném trhu s byty** (nikoli v rámci projektu) by **cílová skupina klientů sociálního bydlení na daný byt příjmově nedosáhla**, jelikož by nesplnila základní podmínky pro zabydlení. V lukrativnějších lokalitách (např. městské centrum apod.), **je nájemné obvykle cenově vyšší než v lokalitách okrajovějších, což může být překážkou pro udržení si bydlení** ze strany nájemníků v sociálním bydlení s ohledem na jejich životní (specificky pak finanční) situaci. Nájemné cenově nižší je zpravidla v okrajových lokalitách, přičemž některé z nich se dle mapy sociálního vyloučení a segregace nacházejí v zónách extrémní koncentrace sociálního vyloučení a segregace (tzv. „červené zóně“), kde není možné dle parametrů výzvy domácnosti zabydlet. I přesto, že jsou lokality dle mapy takto vyznačeny, charakterově se liší (např. zasítovanost služeb v okolí; charakterem prostranství i sousedství).

3.2. Vyčleněný bytový fond v rámci projektu a počty zabydlených domácností

V aktivitě A¹⁴ („zabydlení a podpora v bydlení“) bylo v současném projektu „Rozvoj sociálního bydlení ve městě Ostrava“ od zahájení projektu do 31. 8. 2025 vyčleněno celkem 45 bytových jednotek pro účely sociálního bydlení. V aktivitě B3 („posílení prevence ztráty bydlení“) bylo vyčleněno celkem 15 bytových jednotek a 1 bytová jednotka pro účely krizového bydlení. V aktivitě A bylo dle stanoveného harmonogramu, v období od začátku projektu „Rozvoj sociálního bydlení ve městě Ostrava“ do 31. 8. 2025 podpořeno celkem 46 domácností. V aktivitě B3 bylo za dané období podpořeno celkem 42 domácností. Z toho celkem 16 domácností bylo podpořeno v rámci aktivity prevence ztráty bydlení v rámci spolupráce s městským obvodem Ostrava-Jih.

¹⁴ Mimo primární aktivitu, kterou výzvy OPZ+ označují jako povinnou aktivitu A (zabydlení a podpora v bydlení), mohli žadatelé o výzvu využít i volitelné, doplňkové aktivity B, které přispívají k rozšíření systému sociálního bydlení v oblasti jejich působení. V projektu „Rozvoj sociálního bydlení ve městě Ostrava“ realizujeme aktivitu B1: Kontaktní místo pro bydlení a aktivitu B3: Posílení prevence ztráty bydlení.

Tabulka 9: Vyčleněné byty a počty zabydlených domácností

Vlastník	Byty v aktivitě A	Byty v aktivitě B
Heimstaden	21	1
Moravská Ostrava a Přívoz	4	13
Poruba	10	1 (krizový byt)
Radvanice a Bartovice	2	-
Slezská Ostrava	2	1
Hrabová	2	-
Mariánské Hory a Hulváky	1	-
Vítkovice	1	-
Krasspol	2	-
CELKEM	45	16

Mimo uvedené aktivity byla ještě navázána spolupráce s domácnostmi v rámci městského obvodu **Ostrava – Jih**, a to v rámci prevence ztráty bydlení. Za období leden 2023¹⁵ – srpen 2025 byla navázána spolupráce a následně poskytovaná podpora ze strany sociální práce u **celkem 14 domácností**.

Z minulého běhu projektu ve vztahu k současnému projektu „Rozvoj sociálního bydlení ve městě Ostrava“ pokračuje také spolupráce s **celkem 41 domácnostmi**, se kterými byla započata spolupráce již v minulém projektovém období.

V aktuálně probíhajícímu projektu (k datu 31. 8. 2025) byla **podpora ze strany sociálních pracovníků projektového týmu poskytována celkem 126 domácnostem**.

3.3. Reflexe délky poskytovaných nájemních smluv v rámci projektu

Smlouvy o nájmu, poskytované na 12 měsíců jsou stále dle mínění **většiny zapojených městských obvodů adekvátně dlouhé**. Někteří klíčoví aktéři **považují smlouvy, poskytované na 12 měsíců, jako rizikové** z důvodu, že pokud se vyskytnou v domácnosti obtíže např. v rámci sousedských konfliktů či s neplacením nájemného, není zvládnutelné smlouvu ukončit dříve.

Smlouva, uzavíraná na kratší období je i možnou prevencí proti vysokému zadlužení nájemníka v případě, že není schopen nájem hradit. **Jako optimálně dlouhé období považují 6 měsíců**. Pozitivně je v tomto kontextu hodnocena z pozice klíčových pracovníků kontinuálně probíhající sociální práce

¹⁵ Počátek navázání spolupráce.

s domácností, prostřednictvím které se daří mírnit rizika v bydlení i zapojení do projektu „domovníci preventisté“, kteří v několika městských obvodech města Ostravy působí.

Někteří klíčoví aktéři vnímají, že právě **s ohledem na probíhající podporu ze strany sociální práce** je období jednoho roku obdobím, které je akurátní pro určitou možnou stabilizaci životní situace zabydlených domácností. Je reflektováno, že i v případě „problému“ **s nehrazením nájemného, sousedských konfliktů, vedoucích k následnému vystěhování není důležité, zda je smlouva poskytnuta na půl roku či rok, procesně zůstává vše stejné.**

3.4. Reflexe nastavování a funkčnosti využití čerpání z garančního mechanismu

V rámci projektu Rozvoj sociálního bydlení ve městě Ostrava, klíčové aktivity „01: Podpora zabydlování a podpora v bydlení“, byl **ustanoven garanční mechanismus¹⁶**, který představuje nástroj **přispívající k eliminaci škod souvisejících s nehrazením nákladů na bydlení a/nebo poškozením bytů** využívaných pro účely sociálního bydlení v rámci projektu.

Cílem zakomponování garančního mechanismu do projektu je **motivace vlastníků bytového fondu** vyčlenit byty pro účely sociálního bydlení a **minimalizovat či eliminovat potenciální obavy** související se snížením prahu vstupu do daného bytu. Garanční mechanismus **slouží ke snížení či kompletní úhradě dluhů a nákladů souvisejících s poškozením bytu**. Jedná se o situace, jejichž východiskem je nedobrovolné ukončení spolupráce (neprodloužení či předčasné ukončení nájemní smlouvy ze strany vlastníka bytové jednotky). Tyto náklady je nutné vyčíslit a doložit ze strany vlastníka bytu. Náhrady vyplacené z garančního mechanismu nesmí za celou dobu projektu přesáhnout 50 tis. Kč na jednu domácnost. Vyplácení částek je omezeno vyčerpáním alokovaných finančních prostředků, tj. 650 tis. Kč.

Za svolávání a průběh schůzek k využívání garančního mechanismu je zodpovědný **koordinátor programu** sociálního bydlení, který **prostřednictvím datové schránky** všem zapojeným aktérům ve stanovených intervalech zasílá **výzvu k vyčíslení škody** hraditelné z garančního mechanismu.

K čerpání z garančního mechanismu je třeba doložit:

Dluhy na nákladech na bydlení

- Vyčíslení dluhu
- Výpis z účetnictví – evidence pohledávek
- Výzvy k úhradě dlužného nájemného

¹⁶ V době tvorby Průběžné evaluační zprávy nebylo z garančního mechanismu ještě čerpáno.

Náklady vzniklé poškozením bytu

- Vyčíslení nákladů
- Faktury a jiné daňové doklady potvrzující vzniklé náklady
- Fotodokumentace škody na bytě před opravou a po opravě

Tabulka 10: Přehled čerpání z garančního mechanismu

Kolo čerpání	Vyhlášení výzvy	Čerpáno celkem v Kč
1.	11/2023	0,00
2.	03/2024	74 194,00
3.	09/2024	110 044,00
4.	03/2025	158 969,14
5.	08/2025	238 996,90

3.4.1. Reflexe nastavení a čerpání z garančního mechanismu perspektivou klíčových aktérů disponujících bytovým fondem

Ustanovení garančního mechanismu je vnímáno jako určitý posun ve spolupráci v rámci projektu a také jako důležitý nástroj ve vztahu k cílové skupině, která je aktéry, disponujícími bytovým fondem vnímána jako rizikovější. Je tedy **motivačním faktorem** pro vyčleňování bytového fondu pro účely sociálního bydlení a **nástrojem pro mírnění obav z poškození stavu bytů i případným vzniklým dluhům na nájemném**.

Aktéry je rovněž připomínáno, jako důležité, aby byly garanční mechanismy ukotveny v Zákoně o podpoře bydlení, aby stát tímto způsobem participoval na přijetí odpovědnosti za případné poškození bytového fondu či ušlém nájemném.

Proces čerpání z garančního mechanismu je aktéry vnímán jako **srozumitelný, rovněž i transparentní a „férový“**. Transparentnost je vnímána již i ve **svolávacím procesu** skrze výzvu pro aktéry. Transparentně se také sděluje, jaký aktér a kolik finančních prostředků bude čerpat a kolik z celkové alokace také zbývá. Je velmi ceněno, že **všichni aktéři mají přístup ke stejným a zároveň komplexním informacím**.

Podněty na ošetření možnosti čerpání z garančního mechanismu se vyskytují v situaci, kdy se domácnost přesune z krizového bytu do bytu sociálního. Pokud je krizový byt poničen (např. i výskyt škůdců), a je třeba úprav, majitel nemůže garanční mechanismus čerpat, jelikož domácnost v projektu

pokračuje. Další podobnou situací je situace poškození bytu v průběhu bydlení v rámci projektu nájemcem, který je jeden z vícero členů domácnosti. Pokud např. jeden ze dvojice zabydlených poničí bytový fond a z domácnosti se odstěhuje, rovněž nelze garanční mechanismus využít, protože jiný člen domácnosti v ní zůstává.

Soukromý vlastník vnímá v souvislosti s reflexí výše nájemného, že je částka, alokovaná na domácnost ve výši 50 000 Kč, brána jako **ne zcela dostačující na pokrytí nákladů, jelikož pár dlužných nájmů se dle výše nájemného již maximální částce přibližuje**. Často tak reálné náklady, sanující v součtu dlužné nájemné a nutné opravy v bytě, jsou vyšší, než alokovaná částka 50 000 Kč. Jako **flexibilnější řešení se jeví ze strany soukromého vlastníka nastavení paušálu na byt, nikoli domácnost**, který by přinesl **vyšší motivaci** pro soukromé majitele než nynější parametry pro čerpání z garančního mechanismu. Tímto způsobem by bylo možné i hradit náklady, spojené s údržbou bytu při stěhování klienta do jiného sociálního bytu za situace, že domácnost v projektu stále zůstává. Pokud spolupráce v rámci projektu s klientem není ukončena, ani nedochází k jeho vystěhování, není možné hradit vzniklé škody z garančního mechanismu.

S ohledem na **prováděné kontroly škod** způsobených na bytové jednotce za účelem čerpání podpory z garančního mechanismu se perspektivou soukromého vlastníka **jeví jako zbytné, aby byl přítomen i pracovník MMO**. Proces je pak složitější z hlediska pružné domluvy. Fotografie stavu bytu i s technickým popisem jsou vždy totiž zasílány a disponují jimi všechny strany.

Soukromým vlastníkem je dále podotýkáno, že **čerpání z garančního mechanismu s sebou nese další administrativní úkony pro pracovníka soukromé společnosti**, procesně je však postup pro čerpání financí z garančního mechanismu dobře a srozumitelně nastaven. **Ve vztahu k administrativě**, soukromý vlastník i některé městské obvody podotýkají, že pokud bude sociálních bytů přibývat, bude administrativně náročné zajistit „provoz“ a proces přichystání i veškeré komunikace ohledně přípravy, předání, průběhu zajištění sociálního bytu a činností s tím souvisejících. Adekvátním benefitem se zde jeví příspěvek MMO na personální kapacity. Dle některých aktérů je nyní čas tyto otázky otevírat.

Některé obvody vnímají jako velmi **důležitý také příspěvek na rekonstrukci bytové jednotky při vyčlenění bytu**. Motivační složkou pro vyčleňování bytů a udržitelnosti programu je také **garantovaná podpora sociálního pracovníka** pro domácnosti v rámci jednotlivých programů, která je vlastníky bytového fondu chápána jako určitá „pojistka“ mimo systém garančního mechanismu, pro tlumení případných rizik vzniku a udržení dluhů na nájemném či s ohledem na případné riziko poničení bytového fondu.

3.5. Reflexe Pracovních skupin a Kulatých stolů

Odborné platformy jsou ceněny všemi zapojenými aktéry. Klíčoví aktéři vnímají odborné platformy jako prostor pro **představení a sdílení aktuálního dění** v oblasti bydlení, se zaměřením na témata podporovaného bydlení a bytové nouze v České republice (zejména aktuality z připravovaného Zákona o podpoře bydlení). Ceněny jsou i podněty data a inspirace ze zahraničí. Je oceňováno, že se jednání Pracovních skupin i Kulatých stolů účastní zástupci ministerstev, městských obvodů i neziskových organizací a že dochází k prolínání perspektiv a ucelení kontaktů i **přenosu know-how z praxe**. Ceněno je rovněž **střetávání perspektiv všech aktérů** (zástupců NNO, sociálních odborů a bytových odborů). Rozmanitost členů skupin je vnímána jako obsahově přínosná.

Platformy jsou vnímány jako **obsahově zajímavé**, s množstvím informací od nadnárodních, tak po lokální. Ceněno je získávání aktuálních informací z legislativního prostředí (ohledně připravovaného Zákona o podpoře bydlení), což aktéři vnímají jako důležitý kontext pro to, co společně na platformách

„vytvářejí“ a na čem spolupracují (i se členy projektu sociálního bydlení). Klíčovými aktéry je **ceněna také evaluace, jako prostor pro dávání zpětné vazby**, na kterou je pak možno dále reagovat a **projekt tímto „posouvat“**. Je oceněno, že **příspěvky, věnované evidence base practice zaznívají v rámci Kulatých stolů**.

KP: „Dávat zpětnou vazbu je důležité, ta evaluace je potřebná. Vnímáme to tak, že mezi prvním a třetím projektem je obrovský posun...neděláme takové to právo veta, co jsme dělali v minulosti, najednou jsme viděli, že jsme sami s tímto svým názorem...máme už vybudovanou důvěru mezi sebou a spoustu zkušeností. Není třeba přistupovat k těmto nástrojům, tyto věci jsme upustili. Projekt se vyvíjí dobrým směrem a navzájem si nasloucháme...“.

Z organizačního hlediska je **oceňováno včasné určení termínů**, kdy platformy proběhnou. Po úpravě struktury úvodu setkání je nyní aktéry vnímáno, že mají dost prostoru na pracovní část setkání. S ohledem na **workshopovou část setkání je podotýkáno, že práce ve skupinách je velmi přínosná. Ceněno je, že se v rámci jednotlivých skupinek v rámci pracovní části setkávají různí aktéři**. Dílčí připomínky směřují k zajištění občerstvení na platformách. Někteří z klíčových aktérů podotýkají, že by **občerstvení mohlo být pestřejší, nápaditější**, s trošku „širším výběrem“, což také dodává atmosféru setkání.

Nápadem je rovněž uspořádat **Kulatý stůl formou neformálního setkání**, kde by vznikl **volný prostor pro rozebírání témat**. Program je často řízený a předem nastavený. Během pracovních částí je vnímáno, že se někdy „načnou“ myšlenky, které pak není možné už mezi aktéry dokončit, jelikož je harmonogram předem stanovený. Prostor by také mohl být využit k **blížímu seznámení se mezi aktéry a síťování**.

- Navrhovaným tématem pro setkání je ujasnění parametrů a možností IROP a Výstavba.
- Navrhovaným tématem je také proces vybavování bytu a zkušenosti dalších realizátorů (NNO; obvodů) o možnostech vybavení bytových jednotek (sdílení inspirace – např. IKEA apod., jak proces probíhá); škůdci v domácnosti (jak se řeší odvozy a převozy věcí) apod.

4. Výsledky zpracování dat od klientských domácností

Následující kapitola je dělena do tří hlavních částí. V první části (subkapitole 4.1.) uvádí zjištění, týkající se kvantitativního zjišťování změny v životních situacích klientů sociálního bydlení. Druhá část kapitoly (subkapitola 4.2.) je věnována kvalitativním zjištěním, zaměřeným na vnímanou perspektivu klientů a sociálních pracovníků na sociální práci v rámci aktivity B3 – „Prevence bezdomovectví“. Třetí část kapitoly je zaměřena na téma úspěšnosti krátkodobého, střednědobého i dlouhodobého udržení si bydlení domácností v rámci projektu sociálního bydlení.

4.1. Výsledky mapování změny v životní situaci klientů sociálního bydlení

Předkládaná část evaluační zprávy se věnuje výstupům z analýzy dat o klientech sociálního bydlení. Prezentovaná (statistická) data první části kapitoly vznikla v rámci evaluace projektů „Sociální bydlení ve městě Ostrava“ a „Rozvoj sociálního bydlení ve městě Ostrava“. Data byla získána od klientů sociálního bydlení v těchto programech. Cílem bylo vyhodnocení výsledků poskytnutí sociálního bydlení u podpořených klientů v rámci projektu SMO. Veškerá data, prezentovaná v této části, byla získána prostřednictvím dotazníkových šetření s klienty sociálního bydlení. Na základě rešerše odborné literatury byly stanoveny hypotézy (celkem 13).

Sesbíraná data byla očištěna, chybějící hodnoty označeny nebo doplněny, odlehlé hodnoty zkontrolovány a dle potřeby opraveny. Data v jednotlivých otázkách byla kategorizována dle svého sémantického významu. Datový soubor byl charakterizován základní popisnou statistikou. Hypotézy byly ověřovány převážně párovými statistickými testy neparametrické povahy. Využit byl konkrétně chí-kvadrát test, Wilcoxonův signed-rank test a Friedmanův test, kterými byly nalézány statisticky významné změny. Výpočty byly provedeny na souboru 146 dotazníků po nastěhování, 97 dotazníků po 12 měsících a 50 dotazníků po 24 měsících u dospělých a na souboru 69 dotazníků po nastěhování, 43 dotazníků po 12 měsících a 22 dotazníků po 24 měsících u dětí těchto klientů. Mapování změn v životních situacích klientů sociálního bydlení je prezentováno prostřednictvím osmi oblastí: oblast bydlení; oblast zapojení se do sousedství; oblast fyzického a duševního zdraví; oblast vnímané kontroly nad vlastními životy; oblast životní spokojenosti; oblast rodiny a vztahových sítí; oblast finanční situace; oblast využívání sociálních služeb klienty sociálního bydlení. V subkapitole 4.1. jsou postupně představovány konkrétní oblasti, v nichž jsme změny mapovali skrze kvantitativní výsledky (doloženy statistickými údaji).

Evaluace se řídí Etickým kodexem evaluátora (Česká evaluační společnost, 2011) a také Formálními standardy provádění evaluací (Česká evaluační společnost, 2013) a probíhá v souladu s etickým kodexem APA (2010).

Kvantitativní výsledky ukazují, že sociální bydlení přináší zlepšení zejména v prvním roce a následně spíše stabilizaci s několika výjimkami. Nejvýraznější změny pozorujeme u psychického zdraví, kde již po 12 měsících hlásí zlepšení 73,2 % respondentů; ve druhém roce se efekt převážně udržuje (40 % zlepšení, 48 % beze změny). Současně dochází k posílení vnímané kontroly nad vlastním životem (po 12 měsících zlepšení u 52,1 %), poté převažuje klidnější fáze bez dalšího plošného nárůstu. V oblasti spokojenosti s bydlením se nejčastěji zlepšuje spokojenost s bytem (u 49,6 %) a se sousedy v domě (u 41,1 %), zatímco u domu a lokality je posun slabší; mezi 12. a 24. měsícem převažuje setrvalý stav. Zapojení do sousedství má odlišnou dynamiku: přátelské vazby se u části domácností rozvíjejí později a ke statisticky významnému posílení dochází zejména mezi 12. a 24. měsícem, zároveň klesá a stabilizuje se výskyt velmi špatných vztahů. Finanční situace domácností je smíšená: po roce ubývá

dnů „úplně bez peněz“ (zlepšení u 39,6 %) a mírně klesá potřeba krátkodobých půjček, současně však většinou rostou výdaje na bydlení (po 12 měsících u 55,1 %, po 24 měsících u 58 %). U dětí se podpůrná sociální síť zlepšuje po 12 měsících a následně převažuje stabilita, zatímco problémy v chování se ve druhém roce častěji zhoršují; návraty dětí do domácnosti se objevují jen ojediněle.

Oblast bydlení

H1: Dojde k subjektivně vnímanému zvýšení jistoty bydlení u uživatelů sociálního bydlení.

Hypotéza se nepotvrdila. Po dvanácti měsících většina respondentů hodnotila svou jistotu bydlení jako nezměněnou, jen velmi malá část uváděla její zlepšení a podobný podíl naopak zhoršení. Ani po dvaceti čtyřech měsících se situace zásadně nezměnila – převládala stabilita a jen menšina respondentů uváděla změnu, ať už pozitivní či negativní. Celkově tedy nelze říci, že by vnímání jistoty v bydlení v průběhu sledovaného období výrazně rostlo.

Po 12 měsících

	hypotéza	N	procenta
zlepšení	1	5	5,2
beze změny	0	84	87,5
zhoršení	-1	7	7,3

Po 24 měsících

	hypotéza	N	procenta
zlepšení	1	2	4,5
beze změny	0	38	84,4
zhoršení	-1	5	11,1

H2: Dojde k subjektivně vnímanému zvýšení spokojenosti s bydlením u uživatelů sociálního bydlení.

Hypotéza se potvrdila v případě bytu a sousedů.

Byt

U bytu došlo po 12 měsících k subjektivně vnímanému zvýšení spokojenosti u 70 lidí.

	hypotéza	N	procenta
zlepšení	1	70	49,6
beze změny	0	61	43,3
zhoršení	-1	10	7,1

Sousedé

Co se týče sousedů, došlo po 12 měsících k subjektivně vnímanému zvýšení spokojenosti u 42 lidí.

	hypotéza	N	procenta
zlepšení	1	42	41,1
beze změny	0	53	52
zhoršení	-1	7	6,9

Dům

U domu došlo po 12 měsících k subjektivně vnímanému zvýšení spokojenosti pouze u 55 lidí.

	hypotéza	N	procenta
zlepšení	1	55	39,3
beze změny	0	70	50
zhoršení	-1	15	10,7

Lokalita

U lokality po 12 měsících došlo k subjektivně vnímanému zvýšení spokojenosti u 55 lidí a u 35 lidí ke zhoršení.

	hypotéza	N	procenta
zlepšení	1	55	38,7
beze změny	0	52	36,6
zhoršení	-1	35	24,7

Oblast zapojení se do sousedství

H12: Dojde ke zvýšení zapojení se do sousedství.

Hypotéza se potvrdila částečně. V prvním roce přátelské vazby na sousedy spíše oslabují, mezi 12. a 24. měsícem však dochází k statisticky významnému zlepšení. U výskytu velmi špatných vztahů je patrný jen mírný pokles v prvním roce a poté převládá stabilita; změny zde nejsou statisticky průkazné.

Byly vyhodnoceny jednotlivé otázky v dotazníku.

Měl/a jste mezi sousedy někoho, s kým jste se přátelil/a?

Po 12 měsících

	hypotéza	N	procenta
zlepšení	1	15	15,6
beze změny	0	45	46,9
zhoršení	-1	36	37,5

Po 24 měsících

	hypotéza	N	procenta
zlepšení	1	9	18
beze změny	0	37	74
zhoršení	-1	4	8

p-hodnota se rovná 0,001

Měl/a jste mezi sousedy někoho, s kým jste měl/a velmi špatný vztah?

Po 12 měsících

	hypotéza	N	procenta
zlepšení	1	26	27,1
beze změny	0	62	64,6
zhoršení	-1	8	8,3

Po 24 měsících

	hypotéza	N	procenta
zlepšení	1	6	12
beze změny	0	41	82
zhoršení	-1	3	6

Oblast fyzického a duševního zdraví

H3: U uživatelů sociálního bydlení dojde ke zlepšení vnímaného fyzického i psychického zdravotního stavu.

Hypotéza se nepotvrdila u fyzického zdraví – po 12 měsících došlo ke zhoršení, po 24 měsících pak k mírnému zlepšení.

U duševního zdraví se naopak potvrdil výrazně pozitivní trend, kdy dochází ke zlepšení jak po 12 měsících, tak i po 24 měsících.

Fyzické zdraví

Po 12 měsících:

	hypotéza	N	procenta
zlepšení	1	17	17,9
beze změny	0	43	45,3
zhoršení	-1	35	36,8

P hodnota $p < 0,001$

Po 24 měsících

	hypotéza	N	procenta
zlepšení	1	13	26,5
beze změny	0	24	49
zhoršení	-1	12	24,5

P hodnota $p < 0,001$

Psychický stav

Po 12 měsících

	hypotéza	N	procenta
zlepšení	1	71	73,2
beze změny	0	11	11,3
zhoršení	-1	15	15,5

P hodnota $p < 0,001$

Po 24 měsících

	hypotéza	N	procenta
zlepšení	1	20	40
beze změny	0	24	48
zhoršení	-1	6	12

P hodnota $p = 0,001$

H5: Dojde ke snížení výskytu zdravotních potíží v oblasti dýchacího ústrojí u dětí.

Hypotéza se nepotvrdila.

Po 12 měsících

	hypotéza	N	procenta
zlepšení	1	1	2,3
beze změny	0	41	95,4
zhoršení	-1	1	2,3

Po 24 měsících

	hypotéza	N	procenta
zlepšení	1	2	9,1
beze změny	0	17	77,3
zhoršení	-1	3	13,6

H9: Dojde k snížení problémů s chováním u dětí¹⁷.

Byl počítán příbytek negativních a pozitivních změn. Hypotéza se nepotvrdila. V prvním roce je patrné jen mírné zlepšení, mezi 12. a 24. měsícem však převažuje zhoršení. Celkově po 24 měsících se ukazuje spíše nárůst problémového chování.

Po 12 měsících

	hypotéza	N	procenta
zlepšení	1	13	33,3
beze změny	0	15	38,5
zhoršení	-1	11	28,2

Po 24 měsících

	hypotéza	N	procenta
zlepšení	1	3	13,6
beze změny	0	9	40,9
zhoršení	-1	10	45,5

¹⁷ Pozitivní změna: Negativní výrok se stal méně pravdou nebo pozitivní výrok se stal více pravdou (posunutí na škále). Negativní změna: Pozitivní výrok se stal méně pravdou nebo negativní výrok se stal více pravdou.

Oblast vnímané kontroly nad vlastními životy

H4: Dojde k posílení vnímané kontroly nad vlastním životem u uživatelů sociálního bydlení

Hypotéza se potvrdila. Vnímaná kontrola nad vlastním životem se po nastěhování v průběhu prvního roku zřetelně posiluje. Mezi vstupním měřením a 12. měsícem dosáhla více než polovina respondentů zlepšení. **Rozdíl je statisticky významný**, což potvrzuje pozitivní posun v prvním roce. V období 12–24 měsíců přetrvává spíše stabilizace.

Po 12 měsících

	hypotéza	N	procenta
zlepšení	1	50	52,1
beze změny	0	19	19,8
zhoršení	-1	27	28,1

p-hodnota se rovná 0,038

Po 24 měsících

	hypotéza	N	procenta
zlepšení	1	27	54
beze změny	0	11	22
zhoršení	-1	12	24

Oblast životní spokojenosti

H6: U uživatelů sociálního bydlení dojde ke zvýšení subjektivně vnímané životní spokojenosti.

Hypotéza se potvrdila. Během prvního roku po nastěhování dochází k významnému nárůstu životní spokojenosti, který se následně stabilizuje. Ve druhém roce už většina respondentů zůstává na stejné úrovni, změny jsou spíše drobné a statisticky nevýznamné.

Po 12 měsících

	hypotéza	N	procenta
zlepšení	1	41	43,2
beze změny	0	35	36,8
zhoršení	-1	19	20

P hodnota $p < 0,001$

Po 24 měsících

	hypotéza	N	procenta
zlepšení	1	8	16,3
beze změny	0	30	61,2
zhoršení	-1	11	22,4

p-hodnota se rovná 0,394

H7: Dojde ke zvýšení subjektivně vnímané životní spokojenosti u dětí.

Hypotéza se nepotvrdila. V prvním roce převažuje stabilita bez jasného posunu, ve druhém roce se objevují jen ojedinělá zlepšení. Celkově po 24 měsících k významné změně nedochází; dlouhodobé zhoršování se neproказuje.

Byly vyhodnoceny jednotlivé otázky v dotazníku.

Vypadá dítě ustaraně?

Po 12 měsících:

	hypotéza	N	procenta
zlepšení	1	5	11,6
beze změny	0	33	76,8
zhoršení	-1	5	11,6

Po 24 měsících

	hypotéza	N	procenta
zlepšení	1	2	9,1
beze změny	0	20	90,9

Je často nešťastné, skleslé nebo smutné?

Po 12 měsících

	hypotéza	N	procenta
zlepšení	1	12	28,6
beze změny	0	20	47,6
zhoršení	-1	10	23,8

Po 24 měsících

	hypotéza	N	procenta
zlepšení	1	2	9,1
beze změny	0	19	86,4
zhoršení	-1	1	4,5

Oblast rodiny a vztahových sítí

H8: Dojde ke zlepšení podpůrné sociální sítě u uživatelů sociálního bydlení.
Hypotéza se potvrdila po 12 měsících. Došlo ke statisticky významnému pozitivnímu posunu v oblasti zlepšení podpůrné sociální sítě u uživatelů sociálního bydlení po 12 měsících pobytu v sociálním bydlení. Mezi 24. a 12. měsícem už k žádným významným změnám nedochází. Situace u rodin je tedy v této oblasti stabilizována.

Po 12 měsících

	hypotéza	N	procenta
zlepšení	1	36	37,5
beze změny	0	36	37,5
zhoršení	-1	24	25

p-hodnota se rovná $p < 0,001$

Po 24 měsících

	hypotéza	N	procenta
zlepšení	1	12	24,5
beze změny	0	22	44,9
zhoršení	-1	15	30,6

p-hodnota se rovná 0,013

Po 12 měsících je patrné zlepšení u části dětí, ve druhém roce převažuje stabilita se spíše drobnými posuny.

Po 12 měsících

	hypotéza	N	procenta
zlepšení	1	15	36,6
beze změny	0	18	43,9
zhoršení	-1	8	19,5

Po 24 měsících

	hypotéza	N	procenta
zlepšení	1	5	25
beze změny	0	11	55
zhoršení	-1	4	20

H10: Dojde ke snížení počtu dětí žijících mimo domácnost.

Hypotéza se nepotvrdila jednoznačně. V prvním roce došlo jen u malé části rodin k návratu dítěte do domácnosti, většina zůstala beze změny. Po 24 měsících přetrvává stabilita, pouze dvě rodiny zaznamenaly zlepšení a u dvou naopak zhoršení. Celkově tedy nelze hovořit o jasném trendu.

Po 12 měsících

	hypotéza	N	procenta
zlepšení	1	4	4,2
beze změny	0	90	93,8
zhoršení	-1	2	2

Po 24 měsících

	hypotéza	N	procenta
zlepšení	1	2	4,2
beze změny	0	43	91,5
zhoršení	-1	2	4,3

Oblast finanční situace

H13: Dojde ke zlepšení finanční situace domácnosti.

Hypotéza se potvrzuje jen částečně. Výdaje na bydlení se v obou obdobích většinově zvyšují a celkově do 24 měsíců převažuje zhoršení. Počet dní úplně bez peněz se po 12 měsících spíše snižuje a mezi 12.–24. měsícem převládá stabilita. Krátkodobé půjčování vykazuje mírný pozitivní posun. Celkově tedy u části domácností zlepšení likvidity pozorujeme, zároveň však roste nákladová zátěž bydlení.

Byly vyhodnoceny jednotlivé otázky v dotazníku.

Kolik činí měsíčně vaše výdaje na bydlení?

Po 12 měsících

	hypotéza	N	procenta
zlepšení	1	30	33,7
beze změny	0	10	11,2
zhoršení	-1	49	55,1

Po 24 měsících

	hypotéza	N	procenta
zlepšení	1	17	34
beze změny	0	4	8
zhoršení	-1	29	58

Kolik dní za poslední měsíc před nastěhováním jste byl/a úplně bez peněz?

Po 12 měsících

	hypotéza	N	procenta
zlepšení	1	36	39,6
beze změny	0	47	51,6
zhoršení	-1	8	8,8

Po 24 měsících

	hypotéza	N	procenta
zlepšení	1	9	24,3
beze změny	0	21	56,8
zhoršení	-1	7	18,9

Půjčujete si krátkodobě, abyste vyšla/vyšel s penězi do výplaty či do výplaty sociálních dávek?

Po 12 měsících

	hypotéza	N	procenta
zlepšení	1	33	35,1
beze změny	0	36	38,3
zhoršení	-1	25	26,6

Po 24 měsících

	hypotéza	N	procenta
zlepšení	1	17	34,7
beze změny	0	20	40,8
zhoršení	-1	12	24,5

p-hodnota se rovná 0,054

Oblast využívání sociálních služeb klienty sociálního bydlení

H11: Dojde ke snížení využívání sociálních služeb u uživatelů sociálního bydlení.

Hypotéza se v prvním roce po nastěhování nepotvrdila. Ve druhém roce se trend otáčí a zlepšení převažuje, nicméně celkově mezi vstupem a 24. měsícem se statisticky průkazná změna neprokázala. Efekt je spíše slabý a u části klientů zůstává stav bez změny.

Po 12 měsících

	hypotéza	N	procenta
zlepšení	1	27	46,4
beze změny	0	25	25,8
zhoršení	-1	45	27,8

p-hodnota se rovná 0,034

Po 24 měsících

	hypotéza	N	procenta
zlepšení	1	25	24
beze změny	0	13	26
zhoršení	-1	12	50

p-hodnota se rovná 0,046

4.2. Vnímání doprovodné sociální práce v rámci aktivity „Prevence ztráty bydlení“ z perspektivy klientů a sociálních pracovníků

Mimo primární aktivitu, kterou výzvy OPZ+ označují jako povinnou aktivitu A (zabydlení a podpora v bydlení), mohli žadatelé o výzvu využít i volitelné, doplňkové aktivity B, které přispívají k rozšíření systému sociálního bydlení v oblasti jejich působení. V projektu „Rozvoj sociálního bydlení ve městě Ostrava“ realizujeme aktivitu B1: Kontaktní místo pro bydlení a **aktivitu B3: Posílení prevence ztráty bydlení.**

V rámci aktivity B3 pokračuje spolupráce s těmi domácnostmi, které byly zabydleny již v předchozím projektu¹⁸, a se kterými probíhá standardní pokračující spolupráce v rámci současného projektu (domácnosti ještě nedosáhly dvou let od zabydlení)¹⁹, a o ty domácnosti, u kterých již uběhla doba 2 let od zabydlení, ale pokračovala dohoda o spolupráci a podpoře sociálních pracovníků projektu s klienty. V rámci aktivity B3 je case load 15–20 domácností na jeden celý úvazek sociálního pracovníka.

Do aktivity B3 spadají také nově zabydlené domácnosti, které však bydlí v bytech, vyčleněných pro účely sociálního bydlení v lokalitách, které dle mapy sociálního vyloučení a segregace není možné zařadit do aktivity A. Jelikož se jedná v rovině spolupráce se sociálním pracovníkem o spolupráci ve stejné rovině, jako s domácnostmi v aktivitě A, tyto domácnosti nebyly zařazeny do výzkumného šetření v rámci Opatření A3.

V rámci aktivity B3 realizujeme podporu domácnostem také ve spolupráci s městským obvodem Ostrava – Jih a k navázání spolupráce dochází při přechodu klientů z podnájemního vztahu do nájemního. Vlastníkem bytů, ve kterých jsou klienti zabydleni, je městský obvod, který pronajímá byty neziskovým organizacím (Armáda Spásy, Charita Ostrava), a tyto byty dále poskytují formou podnájmu. Zabydlení klienti jsou podporováni sociálními pracovníky zmíněných neziskových organizací. **V situaci, kdy klienti přecházejí z podnájemního vztahu do nájemního (klasického obecního režimu bydlení), jsou vyvázáni ze spolupráce s neziskovými organizacemi a je ustanovena dohoda o poskytování sociální práce v projektu „Rozvoj sociálního bydlení ve městě Ostrava“.** Podpora sociálních pracovníků směrem k domácnostem tedy probíhá kontinuálně.

Klienti pro spolupráci s pracovníky projektu „Rozvoj sociálního bydlení ve městě Ostrava“ jsou vybíráni neziskovou organizací. Poté probíhají tzv. „poradní sbory“, které jsou složeny ze zástupce sociálního a bytového odboru městského obvodu, zástupců neziskové organizace, která klienta doporučuje, koordinátora přímé podpory a sociálního pracovníka z projektu „Rozvoj sociálního bydlení ve městě Ostrava“, který bude klíčovým pracovníkem pro zabydlenou domácnost. S těmito domácnostmi byly realizovány polostrukturované rozhovory za účelem sběru dat pro tuto část evaluační zprávy, a to z důvodu, že u nich neprobíhá jiné výzkumné šetření²⁰.

¹⁸ „Sociální bydlení ve městě Ostrava“ s registračním číslem CZ.03.2.60/0.0/0.0/16_052/0014001.

¹⁹ „Rozvoj sociálního bydlení ve městě Ostrava“ s registračním číslem CZ.03.02.01/00/22_007/0000081.

²⁰ U ostatních domácností probíhal sběr dat v rámci dotazníkového šetření.

Proces sběru kvalitativních dat

Data byla sbírána od domácností v rámci aktivity Prevence ztráty bydlení skrze polostrukturované rozhovory. Výzkumného šetření se účastnily 4 domácnosti²¹ a 2 klíčové sociální pracovníce těchto domácností. Rozhovory byly následně transkribovány a analyzovány a doplněny faktickými informacemi ve vztahu ke kontextu situace. Rozhovory byly zaměřeny na oblasti podpory ze strany sociálních pracovníků; frekvenci intervencí i délku podpory a případná specifika práce s touto cílovou skupinou.

4.2.1. Intenzita sociální práce v domácnostech a délka podpory domácnosti ze strany sociálních pracovníků projektu

V rámci projektu „Rozvoj sociálního bydlení ve městě Ostrava“ probíhá **spolupráce se sociálními pracovníky projektu v intenzitě 1x měsíčně** se zabydlenými domácnostmi v rámci prevence ztráty bydlení. Pouze v ojedinělých případech je **spolupráce intenzivnější. Je tomu tak proto, že většina klientů přichází do projektu již ve stabilizovanější životní situaci a s dovednostmi i znalostmi, získanými v průběhu spolupráce s NNO** (mj. i princip a postup vyřízení dávek ze systému sociálního zabezpečení; řádné placení nájemného a služeb, souvisejících s bydlením). Z kraje je spolupráce specifická **změnou intenzity spolupráce**, oproti spolupráci v rámci NNO, kdy v rámci spolupráce s NNO byla intenzita vyšší (2x měsíčně). Celkově byla vyšší i klienty a sociálními pracovníky projektu vnímaná **míra kontroly domácností** (plnění podmínek bydlení; údržby domácností; fungování domácností – podání dávek aj.). Nyní klienti vnímají **vyšší míru samostatnosti v bydlení, s nastavenou frekvencí setkávání se se sociálními pracovníky vnímají jako adekvátní**. Setkání probíhá nejčastěji v domácnostech klientů, někdy i v kanceláři sociálních pracovníků.

V rámci prevence ztráty bydlení ve spolupráci se sociálními pracovníky projektu s domácnostmi probíhá spolupráce **zpravidla 6 měsíců**. Tato doba však **není striktně stanovena**, ve spolupráci je možné i pokračovat, či ji poskytovat kratší dobu. Zkušenosti sociálních pracovníků i některých klientů však je, že **domácnosti po době šesti měsíců pokračující spolupráce již nepotřebují podporu sociálního pracovníka**. Doba 6 měsíců je vnímaná jako adekvátní. Situace **dohody o ukončení spolupráce** se, dle interpretací sociálních pracovníků, vyznačuje **stabilní životní situací klienta, klesající potřebou kontaktování sociálního pracovníka mimo pravidelné návštěvy v domácnosti, zaplacenými úhradami, dovedností zjistit si samostatně potřebné informace v různých každodenních situacích, zasilování kontakty, a také tím, že klienti „necítí samotu“ a jsou nasíťováni na další vztahové a podporující vazby**. V případě, kdy uběhne doba, na kterou je uzavírána nájemní smlouva, předávají sociální pracovníci projektu **informaci směrem k městskému obvodu** (na bytový a sociální odbor) o **navržení prodloužení nájemní smlouvy**. Společně s tím je také předávána informace o **pokračující spolupráci mezi sociálním pracovníkem a klientem či rozhodnutí o jejím ukončení**.

4.2.2. Obsah spolupráce s domácnostmi a oblasti podpory ze strany sociálních pracovníků

Komunikačními partnery je vnímáno, že je obsah spolupráce v průběhu konstantní, příliš se v čase nemění. Nejčastější oblast podpory je směřována na **vyřízení sociálních dávek, orientaci v systému sociálních dávek a poradenství, administrativní činnosti s tím spojené; vypsání žádosti o finanční/nefinanční podporu z nadací; evidence úhrad nájemného a služeb, souvisejících s bydlením, zjišťování informací o úpravě interiérů bytů, vedení rozhovorů s klienty o jejich potřebách**. Rovněž dochází k **nabízení pomoci a podpory** sociálních pracovníků směrem ke klientům, že se na ně **kdykoli mohou obrátit**. Tématem bylo také předání informací ohledně výskytu štěnic v domě, jak postupovat, jak štěnice monitorovat, jaký bude proces zapojení desinsekční firmy. Tématem

²¹ Jednalo se o domácnosti jednotlivců v rámci aktivity B (Prevence ztráty bydlení) v rámci Ostravy-Jihu.

spolupráce jsou také i sousedské vztahy a případné řešení konfliktů (jak je řešit; co by to znamenalo, pro kterého aktéra; co je možné udělat; jak případně postupovat aj.).

4.3. Úspěšnost udržení si bydlení u domácností v rámci projektů sociálního bydlení MMO

V rámci evidence base practice jsme se zaměřili na sledování dlouhodobého udržení si bydlení u domácností, které v průběhu let byly zabydleny v rámci projektů sociálního bydlení, realizovaných od roku 2016 pod MMO²².

4.3.1. Mapování krátkodobého a střednědobého udržení si bydlení u domácností v rámci projektu „Rozvoj sociálního bydlení ve městě Ostrava“

Bydlení si v rámci projektu udrželo 86 % domácností²³. Údaj byl zjišťován z monitorovacích tabulek (u klientů zabydlených v rámci 1. 11. 2022 – 31.07. 2025, tzn. v rámci „současného“ kola projektu). Jde o procentuální úspěšnost domácností, ve vztahu k ukončeným smlouvám pro porušení povinnosti nájemce. Pouze 7 osob si neudrželo bydlení. Důvody neprodloužení smlouvy u zmíněných sedmi klientů byly buďto dluhy na nájemném či opakované stížnosti ze strany sousedů.

Tabulka 11: Krátkodobá a střednědobá úspěšnost udržení si bydlení

ÚMOb	Zapojené byty	Zabydlené domácnosti celkem	Aktuálně bydlící domácnosti	Ukončené smlouvy z důvodu úmrtí, vrácení bytu	Ukončené smlouvy pro porušení povinnosti nájemce	Ukončené smlouvy ostatní	% úspěšnost
Mariánské Hory a Hulváky	1	1	1	0	0	0	100%
Moravská Ostrava a Přívoz	4	5	4	1	0	0	100%
Hrabová	2	3	2	0	1	0	67%
Poruba	10	14	10	2	2	0	86%
Slezská Ostrava	2	2	2	0	0	0	100%
Vítkovice	1	1	1	0	0	0	100%
Radvanice a Bartovice	2	2	2	0	0	0	100%
Heimstaden	21	21	17	1	3	0	86%
Krasspol	2	2	1	0	1	0	50%
Celkem	45	51	40	4	7	0	86%

²² Tedy od prvního projektu sociálního bydlení, realizovaného pod Magistrátem města Ostravy financovaného z Evropského sociálního fondu (OPZ+) a státního rozpočtu České republiky.

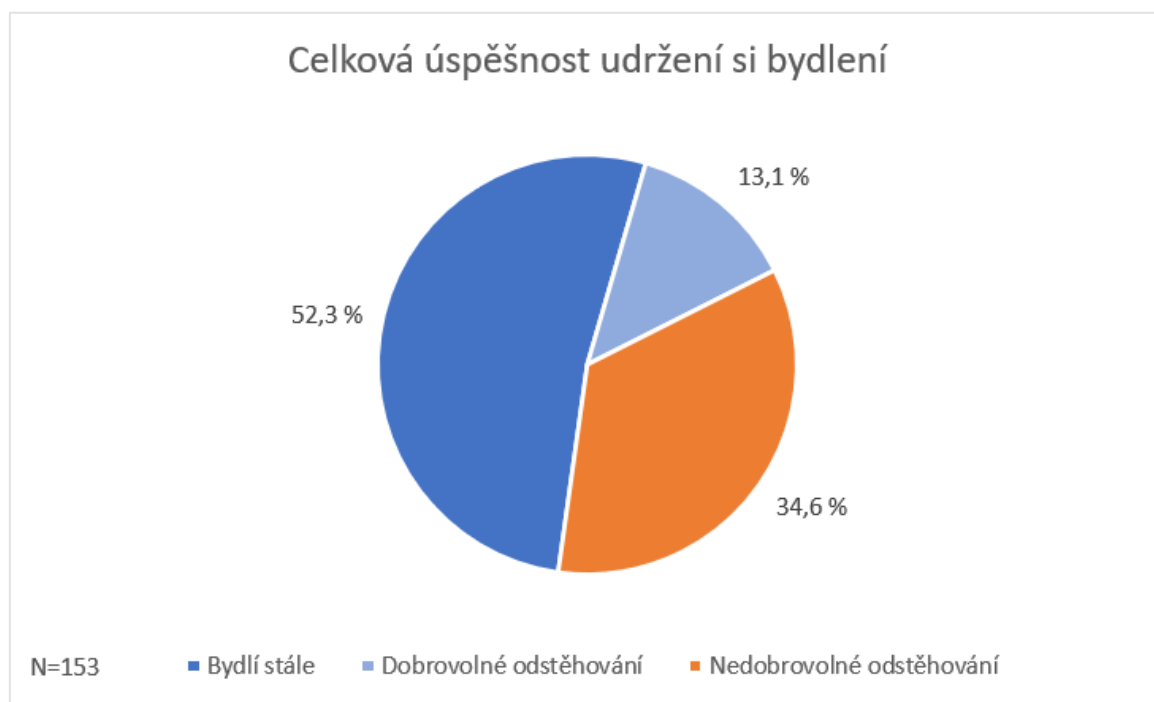
²³ Jedná se o zabydlené domácnosti ve vztahu k ukončeným smlouvám pro porušení povinnosti nájemce.

V rámci projektu Rozvoj sociálního bydlení ve městě Ostrava (reg. č. CZ.03.02.01/00/22_007/0000081) máme k 07/2025 do klíčové aktivity Podpora zabydlování a podpora bydlení vyčleněno celkem 45 bytů pro účely sociálního bydlení, z toho je 22 obecních bytů a 23 bytů soukromých vlastníků. Do těchto bytů bylo postupně zabydlováno 51 domácností, přičemž 40 je aktuálně stále bydlících. U 4 domácností došlo k ukončení smlouvy z důvodu úmrtí nebo vrácení bytu. Celkem u 7 domácností došlo k ukončení či neprodloužení nájemní smlouvy z důvodu porušení povinnosti nájemce. Celková úspěšnost udržení si bydlení v rámci projektu tak aktuálně dosahuje 86 %.

4.3.2. Mapování dlouhodobého udržení si bydlení u domácností v rámci projektů sociálního bydlení MMO

V této části přinášíme výsledky v dlouhodobé udržitelnosti. Sledovány byly domácnosti, které byly od roku 2016 zabydleny v rámci projektu sociálního bydlení. Mapování probíhalo u těch domácností, které pokračovaly/pokračují ve standardním nájemním bydlení (bez podpory projektového sociálního pracovníka) alespoň po dobu 6 měsíců, zjišťovali jsme, zda byt opustily či ne, a pokud ano, zda se jednalo o dobrovolné či nedobrovolné odstěhování (výpověď z nájmu ze strany pronajímatele). Sledované informace jsme zjišťovali skrze oslovení pronajímatelů. Celkem se jednalo o 153 domácností.

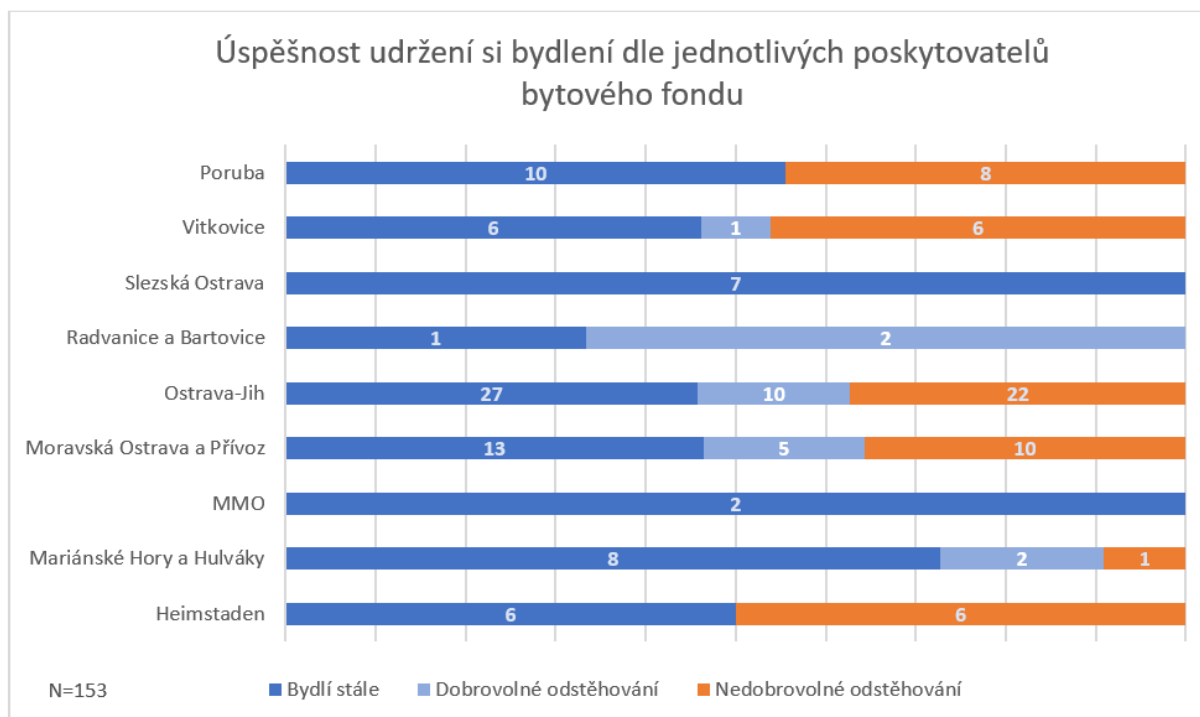
Graf 10: Celková dlouhodobá úspěšnost udržení si bydlení

Graf znázorňuje celkovou úspěšnost dlouhodobého udržení si bydlení. Ze vzorku 153 domácností je **celková úspěšnost²⁴ 65,4 %**. Ze 153 domácností si bydlení ve stejném bytě stále udržuje 52,3 % domácností a 13,1 % domácností volilo dobrovolné odstěhování. 34,6 % domácností se muselo nuceně vystěhovat.

²⁴ Za úspěšné považujeme, že domácnost není nedobrovolně ukončeno bydlení výpovědí ze strany pronajímatele.

Graf 11: Úspěšnost domácností v udržení si bydlení dle jednotlivých poskytovatelů bytového fondu

Graf znázorňuje úspěšnost udržení si bydlení dle jednotlivých pronajímatelů (městských obvodů i soukromého vlastníka) a počty domácností dle jednotlivé kategorizace.

4.3.3. Práce s domácnostmi při ukončování spolupráce

V rámci projektu jsme na základě inspirace ze zahraničí (HVO-QUERIDO) systematicky začali cílit na zvýšení počtu domácností, které si bydlení dlouhodobě udrží. V rámci inspirace know-how jsme vytvořili letáky pro zabydlené domácnosti, se kterými nějakým způsobem končí spolupráce se sociálními pracovníky v rámci projektu.

Jedna verze letáku je poskytována těm domácnostem, které v bytě nadále zůstávají (spolupráce končí úspěšně) i po ukončení spolupráce se sociálním pracovníkem. V rámci prevence ztráty bydlení je ponechána kapacita pracovníků (case load) na dobu 6 měsíců pro dané domácnosti. Ty se mohou v případě potřeby ozvat svému klíčovému sociálnímu pracovníkovi a může s nimi být opětovně zahájena plná spolupráce. Tímto způsobem reagujeme také na podněty ze strany klíčových aktérů (pronajímatelů), kteří v rámci evaluačních rozhovorů upozorňují na situace, kdy se stává, že po ukončení spolupráce některé domácnosti mají obtíže s placením nájemného. Na letáku je uvedeno datum, do kterého může být opětovně zahájena plná spolupráce; kontakt na klíčového sociálního pracovníka; kontakt na Kontaktní místo pro bydlení; na pronajímatele i na příslušný sociální odbor městského obvodu, ke kterému domácnost dle adresy trvalého bydliště náleží.

Obrázek 3: Leták pro klientské domácnosti při úspěšném ukončení spolupráce

Přejeme spokojené bydlení

A kdyby cokoliv, ozvěte se do

Pokud byste potřeboval/a s něčím poradit, můžete se mi ozvat

Nebo se kdykoliv během bydlení ozvěte svému pronajímateli

Nevím si s něčím rady?

Mám problém se sousedy?

Mám v bytě škůdce?

Řeším závadu v bytě?

Je pro mě zrovna teď těžké zaplatit nájem?

Můžete se obrátit také na:

Kontaktní místo pro bydlení

Magistrát města Ostravy
Nová radnice
Prokešovo náměstí 8
Moravská Ostrava
Kancelář č. 51

Pondělí	8,00–17,00
Úterý	8,00–12,00
Středa	8,00–17,00
Čtvrtek	8,00–16,00
Pátek	8,00–12,00

Bezplatná telefonní linka: 800 700 650
E-mail: sociopoint@ostrava.cz

Úřad městského obvodu

Rozvoj sociálního bydlení ve městě Ostrava (CZ.03.02.01/00/22_007/0000081)

Spolufinancováno
Evropskou unií

**SOCIÁLNÍ BYDLENÍ
OSTRAVA!!!**

Spolufinancováno
Evropskou unií

**SOCIÁLNÍ BYDLENÍ
OSTRAVA!!!**

Druhý typ letáku je poskytován těm domácnostem, kterým je ukončena nájemní smlouva nedobrovolně (během spolupráce se sociálními pracovníky projektu) a tyto domácnosti jsou nuceny se z bytu odstěhovat. Na letáku jsou znázorněny typické sociální služby a jejich stručný popis, také kontakt na Kontaktní místo pro bydlení a příslušný sociální odbor městského obvodu, ke kterému dle trvalého bydliště domácnost náleží. Předání letáku samozřejmě předchází intervence s klíčovými sociálními pracovníky projektu, kdy v případě zájmu klienta mu pomáhají nalézt náhradní bydlení a poskytují základní sociální poradenství.

Obrázek 4: Leták pro klientské domácnosti v situaci nedobrovolného vystěhování

Kde mi můžou poradit, když:

Hledám bydlení?

Mám dluhy na nájmu?

Nemám peníze na kauci?

Mám dluhy na energiích?

Nevím, kde a jak si vyřídit dávky?

Kontaktní místo pro bydlení

Magistrát města Ostravy
Nová radnice
Prokešovo náměstí 8
Moravská Ostrava
Kancelář č. 51

Pondělí	8.00–17.00
Úterý	8.00–12.00
Středa	8.00–17.00
Čtvrtek	8.00–16.00
Pátek	8.00–12.00

Bezplatná telefonní linka: 800 700 650
E-mail: sociopoint@ostrava.cz

Úřad městského obvodu

Sociálně aktivizační služby

Pro rodiny s dětmi, rodiče dětí umístěných v dětském domově a usilujících o jejich navrácení zpět do péče. Poskytují podporu v podobě poradenství i doprovodu při řešení životních situací (např. bydlení, komunikace s úřady a vyřízení dávek, pomoc s hledáním lékaře, školy, brigády).

Azylové domy

Možnost pobytu na maximálně 1 rok pro osoby, které nemají kde bydlet. V Ostravě jsou azylové domy pro muže, ženy, matky s dětmi nebo rodiny s dětmi.

Noclehárny

Poskytnutí noclehu mužům a ženám starším 18 let, kteří jsou bez přístřeší. Možnost základní hygieny a sociálního poradenství. Noví zájemci mají první 2-3 noclehy zdarma, poté za poplatek.

Dům na půl cesty

Možnost pobytu pro mladé dospělé ve věku 18-26 let. Služba neumožňuje pobyt s dítětem.

Krizová pomoc / krizové centrum

Poskytnutí poradenství i možnost pobytu (maximálně 7 dní) pro osoby v krizové situaci.

Rozvoj sociálního bydlení ve městě Ostrava (CZ.03.02.01/00/22_007/0000081)

Rozvoj sociálního bydlení ve městě Ostrava (CZ.03.02.01/00/22_007/0000081)

 Spolufinancováno Evropskou unií

SOCIÁLNÍ BYDLENÍ OSTRAVA!!!

 Spolufinancováno Evropskou unií

SOCIÁLNÍ BYDLENÍ OSTRAVA!!!

Stěžejní výstupy a oblasti doporučení

Stěžejní výstupy z oblasti Kontaktního místa pro bydlení

- Pilotáž Kontaktního místa pro bydlení probíhala od 1. listopadu 2022. Byl odpilotován systém vstupního poradenství, navigace a síťování klientů na další související organizace a instituce, proces podání a vyřízení žádostí o sociální bydlení až po přidělení sociálního bytu. Pilotáž má nyní přímou návaznost na Zákon o podpoře bydlení, kdy KMB bude součástí min. 115 obcí s rozšířenou působností v územích s nejvyšší mírou bytové nouze v ČR.
- V období od března 2024 do března 2025 proběhlo na Kontaktním místě pro bydlení celkem 506 intervencí. V období od listopadu 2022 do listopadu 2024 bylo v rámci projektu podáno celkem 353 žádostí o sociální byt. Nejvíce (160) žadatelů bylo dle typologizace ETHOS z kategorie „bez bytu“, což převážně odpovídá bydlení na ubytovnách a azylových domech či institucích bez možnosti návazného bydlení.
- Na KMB je městskými obvody odkazováno v případech, kdy občané, řešící problém s bydlením nemají bydliště v daném městském obvodu či v situacích, kdy je jim doporučeno podat žádost o sociální byt. Některými klíčovými aktéry je KMB vnímané jako vzdálenostně méně dostupné, čímž se zvyšuje práh služby pro vybrané občany.
- Ve vztahu k účinnosti KMB je aktéry vnímáno jako nutné disponovat dostupným bytovým fondem i ve vztahu k narůstající bytové nouzi, a tedy zajištění účinných návazných nástrojů podpory (především cenově dostupného bydlení).
- Aktéry je ceněno, že KMB s příchodem Zákona o podpoře bydlení bude vykonávat práci s daty o bytové nouzi a o stavu i možnostech bytového fondu města, tedy systematického a průběžného monitoringu situace na lokálním území.

Stěžejní výstupy z oblasti sociální práce a práce se sousedstvím

- Je doporučeno zachovat spolupráci klientů se sociálním pracovníkem a chápat ji jako nedílnou součást participace klientů v projektu.
- Ceněna je obousměrně fungující a podpůrná spolupráce mezi aktéry a projektovým týmem. I ve chvílích, kdy aktéři poskytující bytový fond řeší případné komplikace ve spolupráci se zabydlenou domácností.
- V situacích řešení případných stížností na nájemce má projektový tým jasně stanoven postup pro jejich evidenci a vyřizování i systematický proces pro jejich řešení. Na procesu prošetření stížností participuje koordinátorka přímé podpory a koordinátorka KMB, a to z důvodu udržení „neutrální“ pozice klíčového sociálního pracovníka v zájmu zachování důvěry ve vztahu s klientem.
- Byly zavedeny nové nástroje v situacích prevence či řešení obtíží v oblasti sousedských vztahů inspirované know-how zahraniční praxí HVO-QUERIDO, přizpůsobené lokálnímu kontextu.

Stěžejní výstupy z oblasti udržitelnosti

- Je doporučeno pokračovat v tématu „práce se sousedstvím“ a individuálnímu řešení zařazení klienta do lokality a sousedství (docílení destigmatizace; předcházení případným problémům a narušení sousedských vztahů v domě aj.).
- Přetrvává problém ve formě vnímaného nízkého počtu obecních bytů, který je jednou z překážek v udržitelnosti sociálního bydlení a rovněž ztěžuje nabízet byty, které jsou situovány mimo sociálně vyloučené lokality (což je v rozporu s posláním konceptu sociálního bydlení).
- Kvitováno je zavedení garančního mechanismu jako nástroje kompenzace poničení bytového fondu či ušlého nájemného. Proces čerpání je aktéry vnímaný jako srozumitelný a transparentní. Podnět na ošetření čerpání se vyskytuje v situaci, kdy domácnost přejde z krizového do sociálního bytu či v případě odstěhování člena domácnosti, v této chvíli nelze garanční mechanismus využít.
- Udržovat rovinu podpory a předávání know-how a sdílení dobré praxe mezi zapojenými aktéry prostřednictvím konferencí a Pracovních skupin.

Stěžejní výstupy z oblasti životní situace klientských domácností

- V rámci aktivity B3 „Posílení prevence ztráty bydlení“ je vyhovující intenzita intervencí domácností se sociálním pracovníkem 1x měsíčně. Oblastmi spolupráce bývá mapování potřeb domácností; orientace v systému sociálního zabezpečení; evidence úhrad nájemného a služeb, souvisejících s bydlením v zájmu posílení jistoty udržení bydlení po skončení spolupráce.
- Krátkodobá a střednědobá úspěšnost udržení si bydlení je v rámci aktuálního projektu 86%
- Dlouhodobá úspěšnost udržení si bydlení je ze vzorku 153 domácností 65,4 %. Ve stejném bytě si stále udržuje bydlení 52,3 % domácností a 13,1 % domácností volilo dobrovolné odstěhování. 34,6 % domácností se muselo nuceně vystěhovat. Sledovány byly domácnosti, které byly od roku 2016 zabydleny v rámci projektu sociálního bydlení a bez podpory projektového sociálního pracovníka žijí min. po dobu 6 měsíců ve standardním režimu.
- Dle inspirace zahraniční praxe HVO-QUERIDO jsme systematicky začali cílit na zvýšení počtu domácností, které si bydlení dlouhodobě udrží. V rámci prevence ztráty bydlení je nově ponechána kapacita pracovníků na dobu 6 měsíců pro dané domácnosti, kdy může být opětovně navázána spolupráce.
- Bydlení si v rámci projektu udrželo 86 % domácností.
- U klientů sociálního bydlení dochází k významné pozitivní změně v oblasti duševního zdraví.
- V oblasti zlepšení fyzického zdraví u dětí i dospělých se kvantitativně významné změny neprokázaly.

- Už po prvním roce ve standardním bydlení dochází ke vnímanému zvýšení kontroly nad vlastními životy.
- V oblasti spokojenosti s bydlením se nejčastěji zlepšuje spokojenost s bytem a se sousedy v domě.
- Mezi prvním a druhým rokem v sociálním bydlení dochází k budování přátelských vazeb v rámci sousedských vztahů, zároveň klesá a stabilizuje se výskyt velmi špatných vztahů.
- U dětí se podpůrná sociální síť zlepšuje po 12 měsících a následně převažuje její stabilita.

Příloha 1: Členění evidovaných žádostí v rámci klasifikace ETHOS dle jednotlivých MOB a složení domácností

Následující 4 tabulky popisují kategorii ETHOS (bez střechy; bez bytu; nejisté bydlení; nevyhovující bydlení). V každé z uvedených 4 tabulek je dále specifikováno členění domácností žadatelů dle jednotlivých městských obvodů, ve kterých žadatelé bydleli v momentě podání žádosti o sociální bydlení. Uvedená data odpovídají období od zahájení projektu 1. 11. 2022 do 30. 11. 2024.

Tabulka 12: Domácnosti žadatelů v životní situaci „bez střechy“

ETHOS kategorie	Složení domácnosti	Spolupracující městské obvody							
		Moravská Ostrava a Přívoz	Poruba	Slezská Ostrava	Mariánské Hory a Hulváky	Radvanice a Bartovice	Hrabová	Ostrava-Jih	Vítkovice
BEZ STŘECHY	Jednotlivci	3	4			3			
	Páry	1		1	1				
	Rodiny s dětmi					1			
	Samoživitelé		1	1					
	Ostatní								
	Celkem	4	5	2	1	4	0	0	0

Tabulka 13: Domácnosti žadatelů v životní situaci „bez bytu“

ETHOS kategorie	Složení domácnosti	Spolupracující městské obvody							
		Moravská Ostrava a Přívoz	Poruba	Slezská Ostrava	Mariánské Hory a Hulváky	Radvanice a Bartovice	Hrabová	Ostrava-Jih	Vítkovice
BEZ BYTU	Jednotlivci	25	22	10	9	1	2	8	2
	Páry	2	5	3	2	1		2	
	Rodiny s dětmi	4	2	7	3	1	1	4	
	Samoživitelé	9	10	6	4	1		8	1
	Ostatní	3	1	1					
	Celkem	43	40	27	18	4	3	22	3

Tabulka 14: Domácnosti žadatelů v životní situaci „nejistého bydlení“

ETHOS kategorie	Složení domácnosti	Spolupracující městské obvody							
		Moravská Ostrava a Přívoz	Poruba	Slezská Ostrava	Mariánské Hory a Hulváky	Radvanice a Bartovice	Hrabová	Ostrava-Jih	Vítkovice
NEJISTÉ BYDLENÍ	Jednotlivci	10	8	7	3	5		2	
	Páry	2	1	1					2
	Rodiny s dětmi	16	5	6	3	2		3	2
	Samoživitelé	11	6	5	3	3		2	1
	Ostatní							1	
	Celkem	39	20	19	9	10	0	8	5

Tabulka 15: Domácnosti žadatelů v životní situaci „nevyhovujícího bydlení“

ETHOS kategorie	Složení domácnosti	Spolupracující městské obvody							
		Moravská Ostrava a Přívoz	Poruba	Slezská Ostrava	Mariánské Hory a Hulváky	Radvanice a Bartovice	Hrabová	Ostrava–Jih	Vítkovice
NEVYHOVUJÍCÍ BYDLENÍ	Jednotlivci			1		1			
	Páry				1			1	
	Rodiny s dětmi	6	1	1	2		1	1	1
	Samozivitelé	1	2	3					
	Ostatní			1					
	Celkem	7	3	6	3	1	1	2	1

Příloha 2: Počet evidovaných žádostí v poměru k vyčleněným sociálním bytům v rámci projektu

Tabulka znázorňuje počet podaných žádostí o sociální bydlení v poměru k počtu vyčleněných bytů dle jednotlivých městských obvodů. Uvedená data odpovídají období od zahájení projektu 1.11. 2022 do 30.11. 2024. V tabulce jsou uvedeny také počty bytů soukromých vlastníků, poskytujících byty do projektu. U těchto vlastníků není psán počet žádostí, jelikož žádosti (a tedy i možnost přidělení bytu) nejsou vázány místem bydliště žadatelů.

Tabulka 6: Počet evidovaných žádostí v poměru k vyčleněným sociálním bytům

Počet evidovaných žádostí a bytů	Spolupracující městské obvody								Soukromí vlastníci	
	Moravská Ostrava a Přívoz	Poruba	Slezská Ostrava	Mariánské Hory a Hulváky	Radvanice a Bartovice	Hrabová	Ostrava–Jih	Vítkovice	Heimstaden s.r.o.	KRASSPOL a.s.
Podaných žádostí celkem	110	73	62	33	21	6	35	13		
Podaných žádostí žadatelů v bytové nouzi (dle ETHOS)	94	67	54	31	19	4	32	9		
Nově vyčleněných bytů celkem v aktivitě A	4	10	2	1	2	2	0	1	21	2
Nově vyčleněných bytů celkem v aktivitě B	12	1	1	0	0	0	0*	0	1	
Vyčleněných bytů celkem	16	11	3	1	2	2	0	1	22	2

*Ostrava –Jih poskytuje do projektu celkem 11 bytů, v aktivitě B, které jsou však provozovány v jiném režimu. Žádosti domácností, které v těchto bytech bydlí, nejsou započítány do počtu uvedených žádostí o sociální bydlení v tabulce. Systém obsazování těchto bytů probíhá jiným způsobem (mimo systém evidence žádostí).

Příloha 3: Možné zaměření intervence skrze Kontaktní místo pro bydlení

Navigace/odkázání klienta na jiné služby

- Přesměrování na sociální služby – sociální poradenství a podpora
- Přesměrování na služby zaměřené na duševní zdraví (CDZ aj.)
- Přesměrování na zdravotní péči
- Přesměrování na poskytovatele materiální pomoci (potravinová banka, nábytková banka ad.)

- e) Přesměrování na energetické poradenství
- f) Odkázání na právní služby (vyjma dluhového poradenství)
- g) Odkázání na dluhovou poradnu
- h) Odkázání na mediátora nebo manželskou poradnu

Podpora udržení bydlení

- a) Poradenství ohledně nájemní smlouvy či jiné základní právní poradenství
- b) Podpora získání příspěvku na bydlení
- c) Podpora získání doplatku na bydlení
- d) Podpora získání MOP za účelem udržení bydlení (na vykrytí výpadku příjmu, na úhradu dluhu na nájmu, službách či energiích)
- e) Podpora získání příspěvku z nadačního/krizového fondu (na vykrytí výpadku příjmu, na úhradu dluhu na nájmu, službách či energiích)
- f) Dluhové poradenství
- g) Energetické poradenství

Podpora získání bydlení

- a) Poradenství ohledně nájemní smlouvy či jiné základní právní poradenství
- b) Pomoc s vyhledáním komerční nabídky bydlení
- c) Podání informací o možnostech získání obecního bytu
- d) Podání žádosti o pronájem obecního bytu
- e) Odkázání na sociální realitku/poskytovatele garantovaného bydlení
- f) Podpora získání MOP na úhradu kauce, provize realitní kanceláři, prvního nájmu
- g) Podpora získání příspěvku z nadačního / krizového fondu (na úhradu kauce, provize realitní agentury a/nebo prvního nájmu)
- h) Dluhové poradenství

Příloha 4: Seznam hypotéz

- H1: Dojde k subjektivně vnímanému zvýšení jistoty bydlení u uživatelů sociálního bydlení.
- H2: Dojde k subjektivně vnímanému zvýšení spokojenosti s bydlením u uživatelů sociálního bydlení.
- H3: U uživatelů sociálního bydlení dojde ke zlepšení vnímaného fyzického i psychického zdravotního stavu.
- H4: Dojde k posílení vnímané kontroly nad vlastním životem u uživatelů sociálního bydlení.
- H5: Dojde ke snížení výskytu zdravotních potíží v oblasti dýchacího ústrojí u dětí.
- H6: U uživatelů sociálního bydlení dojde ke zvýšení subjektivně vnímané životní spokojenosti.
- H7: Dojde ke zvýšení subjektivně vnímané životní spokojenosti u dětí.
- H8: Dojde ke zlepšení podpůrné sociální sítě u uživatelů sociálního bydlení.
- H9: Dojde k snížení problémů s chováním u dětí.
- H10: Dojde ke snížení počtu dětí žijících mimo domácnost.
- H11: Dojde ke snížení využívání sociálních služeb u uživatelů sociálního bydlení.
- H12: Dojde ke zvýšení zapojení se do sousedství.
- H13: Dojde ke zlepšení finanční situace domácnosti.

Příloha 5: Charakteristika domácností zahrnutých do zpracování statistických dat

Dosažené vzdělání	všichni respondenti PN	párovatelní PN s P12	párovatelní PN s P24
základní	91	63	28
středoškolské s maturitou	13	10	5
Středoškolské s výučním listem	41	22	12
vyšší odborná škola	0	0	0
vysokoškolské	1	1	0
celkem	146	96	45

Rodinný stav	všichni respondenti PN	párovatelní PN s P12	párovatelní PN s P24
svobodný/á	93	61	26
rozvedený/á	38	25	15
vdaný/á	12	8	2
vdova	1	1	1

Pohlaví	všichni respondenti PN	párovatelní PN s P12	párovatelní PN s P24
muž	42	25	11
žena	104	71	34
celkem	146	97	45

Věk	všichni respondenti PN	párovatelní PN s P12	párovatelní PN s P24
minimum	18	18	18
1. kvartil	27	27	26
medián	41	41,5	42
průměr	40	40,1	39,3
3. kvartil	55	55	58
maximum	79	79	72
bez odpovědi	1	1	0

Počet členů domácnosti

Pokud si budeme chtít udělat bližší obrázek o jednotlivých členech domácnosti, zjistíme, že maximálně v domácnostech žilo šest členů a průměr tvořili dva členové žijící v domácnosti. Nejčastější vztahy mezi členy domácnosti přitom byl vztah matky s dcerou nebo/a se synem. Byly to také převážně matky, s kým byl dotazník vyplňován.

	všichni respondenti PN	párovatelní PN s P12	párovatelní PN s P24
minimum	0	0	1
1. kvartil	1	1	2
medián	2	2	2
průměr	2,07	2,44	2,50
3. kvartil	3	3	4
maximum	6	6	5

Počet měsíců

V neposlední řadě představuje o domácnostech zajímavý údaj počet měsíců, jak dlouho bydleli v předchozím bydlení před nastěhováním do sociálního bydlení. Průměrná délka pobytu v předchozím bydlení činila přibližně tři roky.

	všichni respondenti PN	párovatelní PN s P12	párovatelní PN s P24
minimum	1	1	1
1. kvartil	7	7,5	6,5
medián	12	12,5	12
průměr	32,96	38,39	32,69
3. kvartil	40,5	48	48
maximum	252	252	240

V následující tabulce vidíme počty dětí mladších osmnácti let žijící v jednotlivých domácnostech. Z dat je patrné, že v domácnostech žijí nejčastěji jedno nebo dvě děti.

	všichni respondenti PN	párovatelní PN s P12	párovatelní PN s P24
žádné dítě	70	40	20
1 dítě	36	27	16
2 děti	26	19	8
3 děti	9	7	5
4 a více dětí	4	4	1

Pro úplnost se můžeme blíže podívat i na počty dětí žijící mimo domácnost. Z níže uvedené tabulky vidíme, že mimo domácnost žije nejčastěji jedno dítě.

	všichni respondenti PN	párovatelní PN s P12	párovatelní PN s P24
žádné dítě	132	93	48
1 dítě	9	3	1
2 děti	2	1	1
3 děti	2	0	0

Příloha 6: Seznam evaluačních otázek

1. Změna v životní situaci klientů sociálního bydlení a krizového bydlení a reflexe poskytované podpory klientům ze strany sociální práce a návazných služeb

EQ1: Jak se proměňuje životní situace klientů sociálního a krizového bydlení během realizace programu a jaké konkrétní změny jsou zjištěny?

EQ2: Jaký typ podpory nejčastěji klienti sociálního a krizového bydlení využívali v rámci projektu a v návazných službách?

EQ3: Jak se v čase vyvíjelo zaměření a intenzita sociální práce s klienty?

2. Zhodnocení činnosti a nastavení Kontaktního místa pro bydlení a souvisejících procesů spolupráce

EQ4: Jaké je nastavení chodu Kontaktního místa pro bydlení a jaká je jeho role v lokálním systému podpory domácnostem v bytové nouzi?

EQ5: Jaká je funkčnost procesů spolupráce a komunikace Kontaktního místa pro bydlení s klíčovými aktéry a spolupracujícími organizacemi?

3. Charakteristika lokálního systému sociálního bydlení statutárního města Ostravy

EQ6: Jaká je charakteristika bytového fondu užívaného a nasmlouvaného k účelům sociálního bydlení?

EQ7: Jaké jsou podmínky užívání bytového fondu a práh vstupu do sociálních bytů?

4. Udržitelnost systému sociálního bydlení a krizového bydlení

EQ8: Jaké je nastavení a funkčnost procesů spolupráce klíčových aktérů sociálního bydlení?

EQ9: Jaké překážky se z pohledu klíčových aktérů během realizace projektu objevují a jaká jsou jejich následná řešení? Co je naopak vnímáno jako úspěch?

EQ10: Jak realizace programu ovlivnila bytovou a dotační politiku města (SMO a městských obvodů)?

Seznam zkratk:

ETHOS – Evropská typologie bezdomovectví a vyloučení z bydlení („European Typology of Homelessness and housing exclusion“)

KMB – Kontaktní místo pro bydlení

MMO – Magistrát města Ostravy

MOB – městský obvod

MPSV – Ministerstvo práce a sociálních věcí

Seznam příloh:

Příloha 1: Členění evidovaných žádostí v rámci klasifikace ETHOS dle jednotlivých MOB a složení domácností

Příloha 2: Počet evidovaných žádostí v poměru k vyčleněným sociálním bytům v rámci projektu

Příloha 3: Možné zaměření intervence skrze Kontaktní místo pro bydlení

Příloha 4: Seznam hypotéz

Příloha 5: Charakteristika domácností zahrnutých do zpracování statistických dat

Příloha 6: Seznam evaluačních otázek

Seznam tabulek:

Tabulka 1: Souhrnné počty žadatelů dle kategorií bytové nouze a složení domácnosti

Tabulka 2: Osobní intervence na KMB v souvislosti s místem trvalého pobytu

Tabulka 3: Osobní intervence na KMB v souvislosti s místem faktického pobytu

Tabulka 4: Charakteristika klientů KMB v závislosti na pohlaví klientů

Tabulka 5: Počet nezaopatřených dětí v domácnostech klientů KMB

Tabulka 6: Akutní hrozba ztráty bydlení u klientů KMB

Tabulka 7: Hrozba ztráty bydlení u klientů KMB

Tabulka 8: Telefonické a emailové intervence na KMB

Tabulka 9: Vyčleněné byty a počty zabydlených domácností

Tabulka 10: Přehled čerpání z garančního mechanismu

Tabulka 11: Krátkodobá a střednědobá úspěšnost udržení si bydlení

Tabulka 12: Domácnosti žadatelů v životní situaci „bez střechy“

Tabulka 13: Domácnosti žadatelů v životní situaci „bez bytu“

Tabulka 14: Domácnosti žadatelů v životní situaci „nejistého bydlení“

Tabulka 15: Domácnosti žadatelů v životní situaci „nevyhovujícího bydlení“

Seznam grafů:

Graf 1: Členění domácností žadatelů dle typu bytové nouze

Graf 2: Struktura domácností žadatelů o sociální bydlení

Graf 3: Struktura domácností žadatelů v bytové nouzi

Graf 4: Počet žádostí o sociální byty v rámci projektu ve vztahu k vyčleněným bytům ze strany městských obvodů

Graf 5: Složení domácnosti klientů KMB dle počtu členů

Graf 6: Specifikace vybraných domácností zranitelných skupin klientů KMB

Graf 7: Zaměření intervence s klienty KMB

Graf 8: Aktuální bytová situace klientů KMB

Graf 9: Zaměření telefonické/emailové intervence klientů na KMB

Graf 10: Celková dlouhodobá úspěšnost udržení si bydlení

Graf 11: Úspěšnost domácností v udržení si bydlení dle jednotlivých poskytovatelů bytového fondu

Seznam obrázků:

Obrázek 1: Proces intervence s domácnostmi na Kontaktním místě pro bydlení

Obrázek 2: Ukázka sousedské příručky

Obrázek 3: Leták pro klientské domácnosti při úspěšném ukončení spolupráce

Obrázek 4: Leták pro klientské domácnosti v situaci nedobrovolného vystěhování